

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ

ਵੀਕਲੀ

Since April

PUNJABI DUNIYA Weekly

Thinking of Buying/Selling?
Looking for Short Sale, Bank Foreclosure Properties?
We sell your home fast and for top dollar
(Serving Buyers/Sellers Since 2008)
Sharanjit Singh Thind
Associate Real Estate Broker, Realtor, Realtor
Give us a Call at 917-612-3158

Vol. 13 Issue 38

Tuesday June 19 to June 25, 2018

www.PUNJABI DUNIYA.com

Published Weekly from New York

ਕੀ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ?

ਉਤਰਾਖੰਡ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਲੁਹਾਏ ਕੇਸਰੀ ਝੰਡੇ

ਲਾ ਕੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਜਿਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਯਾਤਰੂਆਂ ਕਾਰਣ ਚੋਖੀ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਲਾਣੇ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਝੁਲਦੇ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਰਿਸ਼ੀਕੋਸ਼ ਤੋਂ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਸ਼ੀਨਗਰ ਨੇੜੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਕਾ ਲਾ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੋਂ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੁਹਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਸਕਿਆ “ਝੰਡੇ ਉਤਾਰਨੇ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੈ” ਆਖ ਕੇ ਦੜ ਵੱਟ ਲਈ। ਉਧਰ ਮੱਘਾਲਿਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼ਿਲਾਂਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਲਈ ਸ਼ਰੇਆਮ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਧਰ ਉਤਰਾਖੰਡ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸਰੀ ਝੰਡੇ ਲਾਹੁਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੀ ਸਿੱਖ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਆਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਰਿਸ਼ੀਕੋਸ਼ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕ)- ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਖੜਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰਾ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪੁਲਿਸ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਸ਼ੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਾਰਾਂ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਮੁੜ ਚੁੱਕਿਆ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਹਥਿਆਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕ)- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਮਗਰੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਵਾਇਦ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੂਨ 1984 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਾਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਲ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋਧਪੁਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਹਰਚਰਨ ਬੈਂਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਥੱਲੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਫ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡਾਂਗਮਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਸ਼ੀਨਗਰ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕ)- : ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲੋਂ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜ ਕੇ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਦਲਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗਠਜੋੜ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇਤਾ ਉਮਰ ਅਬਦੁਲਾ ਨੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ

ਮਹਿਬੂਬਾ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਮੁਕਤੀ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਐਨ.ਐਨ. ਵੇਹਰਾ ਦਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਰਾਮ ਮਾਧਵ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ, ਕੱਟੜਵਾਦ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੋਕ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ

ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੀ। ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਸਨ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਗੋਲੀਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ 66 ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹੋਏ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ 48 ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਲ ਆਉਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਭਾਜਪਾ-ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਿਚਾਲੇ ਮਤਭੇਦ ਸਨ। ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ

ਹੂਰੀਅਤ ਸਣੇ ਸਾਰੇ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁੜਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਨ ਦੇ ਕਾਰਨ

- ਵਾਦੀ 'ਚ ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਵਾਧਾ
- ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚਾਲੇ ਮਤਭੇਦ

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ

2 ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮਤਭੇਦ ਵਧੇ

- ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀਬੰਦੀ ਕਰਵਾਈ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਮਲੇ ਵਧੇ
- ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਚਾਹਵਾਨ ਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼

Insurance

Personal & Commercial

Business, Liability, Disability, Workers Comp., E & O, Auto, Home,

917-612-3158

www.whitestonecorpusa.com

VIJAY TANEJA OF ELITE BOLLYWOOD ENTERTAINMENT INC & VELOCITY FINANCIAL SOLUTIONS PROUDLY PRESENTS

DA-BANGG RELOADED THE TOUR

SAHIL PROMOTIONS & ZEE TV PRESENTS CATCH THE BIG BANG BY BOLLYWOOD SUPERSTARS

www.aaraofmd.org

INTERNATIONAL PROMOTER SAHIL PROMOTIONS

INTERNATIONAL PROMOTER BHAVESH PATEL

EVENT MANAGED, SCRIPTED, DIRECTED BY SOHAIL KHAN ENTERTAINMENT & JA EVENTS

FRIDAY JULY 6TH 2018 | 8:00PM

601 F STREET NW, WASHINGTON DC 20004

TICKET PRICE RANGE \$69, \$89, \$99 & UP WWW.ELITEBOLLYWOOD.COM

VIP PACKAGES PLATINUM, GOLD, ELITE VVIP SPONSORSHIP AND ADVERTISING

MORE INFO CALL VIJAY TANEJA 703-352-5800 OR 703-623-0500

**Most Trusted
News Media Company
Serving South Asian Americans**

*The Only South
Asian American
Media Group that
Gives you Maximum Cost
Effective Reach*

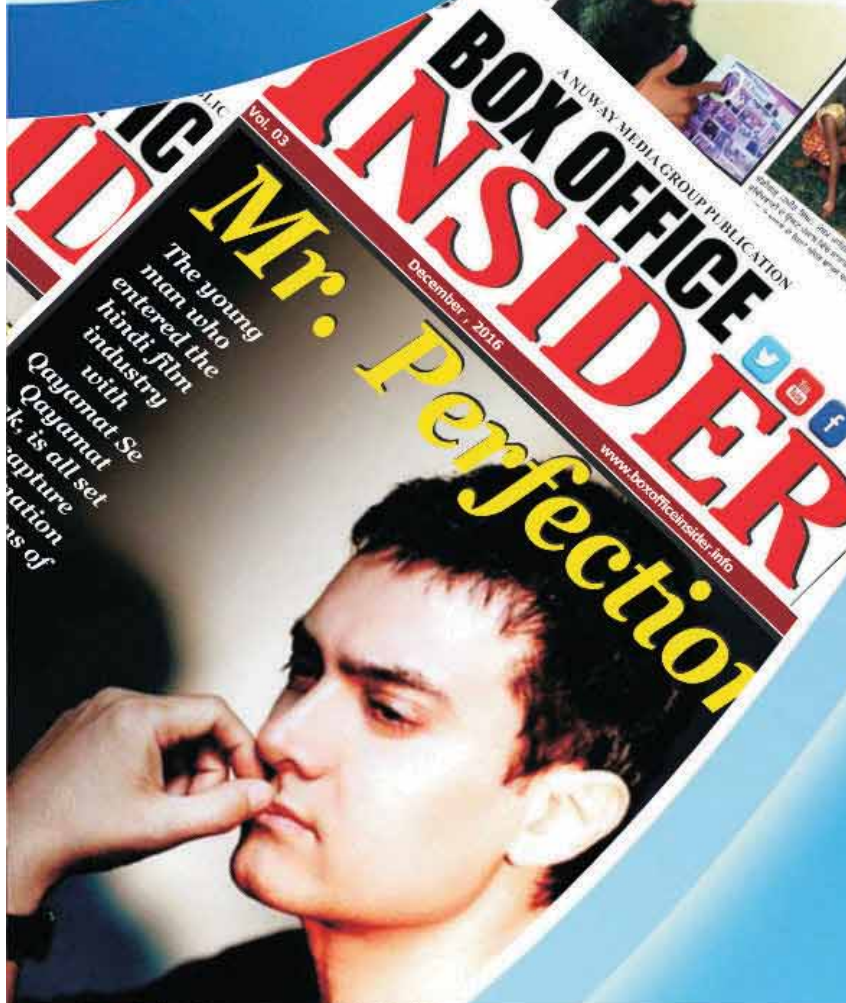
**3 Million + Views on
YouTube & Half Million
fan like on Facebook**

Email: sst@nuwaygroup.com

www.nuwaygroup.com

Phone: 917 612 3158

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਗ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਬੰਦ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਪਾਇਆ ਸਿਰੋਪਾਓ, ਦਿੱਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) - ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਫੇਰੀ ਮੌਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸੈਕਟਰ 28 ਦੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੈਕਟਰ 44 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਗ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਜੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਵਿਖੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁਲਿਸ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਡਿਊਟੀ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮੈਟਲ ਡਿਟੈਕਟਰ ਫਰੇਮ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਗੁ. ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਤੇ

ਤੋਂ ਭੋਰਾ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਡਿਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਹਟਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਬੀਬੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਦੇ ਰੋਅ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵਡਿਆ ਰਹੀ ਸੀ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਵੀ ਭੋਰਾ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੰਗਰਾਂ 'ਤੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਅ 'ਚ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੀਬੀ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਬਣੇ। ਜਿਸ ਦੀ ਆਮ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੀਬੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾਈ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸਾਦੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਸੀ ਜੋ ਪਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰੈਸ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਕੀਰਤਨ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮਾਇਕ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਂ ਉਥੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਸ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੰਗਠਨ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ, ਕਿਰਨ ਖੋਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਥਾਨਕ ਸਿਆਸੀ ਭਾਜਪਾਈ ਆਗੂ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਆਖਰ ਕੌਣ ਰੋਕੇਗਾ ਜਦੋਂ ਪੰਥਕ ਸੋਚ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੁਦ ਹੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਆਹਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਾ ਆਉਣ? ਸਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ

ਸੋਚ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ? ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾੜੀ ਸੋਚ ਅੱਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰੇ ਤੇ ਆਏ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਪਿਓ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਸਵਾਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਵਿਅਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਕੇ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾਕਟਰ ਸਾਬ ਨੇ 70 ਲੱਖ ਦੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਕੂੜਾ ਢੋਹਣ

ਭੁਪਾਲ(ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- : ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਰ ਡੀਸੀ ਅਵੇਂਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੂੜਾ ਢੋਹਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 70 ਲੱਖ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਬੇਹੱਦ ਘੱਟ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੁਪਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾ ਗਏ। ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਇਹ ਡੀਸੀ ਆਵੇਂਤੀ ਕਾਰ ਭੁਪਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਭੀਨੀਤ ਗੁਪਤਾ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ

ਹਨ ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇਸ ਮਹਿੰਗੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਕੂੜਾ ਢੋਹਣ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੂੜੇ ਦੀ ਵੈਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟਿਕਾਣੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਕਲ ਪਏ। ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸਕੰਲਪ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਹਾੜਾ ਵੀ ਵਿਸਾਰਿਆ

ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੇਲੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ 'ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ' ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਗੂ ਵਿਹੂਣੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਰਾਜਭਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪਹਿਲੇ 'ਸਿੱਖ ਰਾਜ' ਭਾਵ 'ਦਰਬਾਰ-ਏ-ਖਾਲਸਾ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਣਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਵਟੋਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਹੜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤਾਂ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਕਿਤੇ

ਕੋਈ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਇਕਟੀਵਿਟੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਕਧਾਰਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਹੋਏ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਪਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲੀਆਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ

ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਲਿਜਾ, ਉਸਦਾ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਸਦਾਂ ਆਦਿ ਬੰਨ ਕੇ ਰਾਜਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਲ ਚੱਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਭਾਗ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਭੁਲਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਭੋਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮਾਲਾਂ ਫੇਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ 100 ਸਾਲ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰਵੱਟ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਭਾਗ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ, ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਗੂ 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਵਾਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰਾਜਭਾਗ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਜਾ ਪਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਫਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਰਾਜਭਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਲਕਾਈ ਮੰਗਾਂ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਰਜਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਅਖੀਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਗੂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਰਾਜਭਾਗ ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨੀ 'ਸਿੱਖ ਰਾਜ' ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਲਈ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ

ਪਈ। ਇਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕਦਿਆਂ ਜੂਨ ਚੌਰਾਸੀ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿਤਾ। ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਉਪਰੰਤ ਨਵੰਬਰ ਚੌਰਾਸੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨਸ਼ਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਰਾਜਭਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਭੁਲਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਦਸ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬੇਦਾਰੀ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਕਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 34 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਜੁਰਅਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹਨਾਂ 34 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਕੌਮ ਦੇ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ, ਅਸਟਰੇਲੀਆ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਮੇਤ ਯੂਰਪ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਾਕ ਜਮਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ 'ਸਿੱਖਰਾਜ' ਦੇ ਸਕੰਲਪ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਣਾ ਕੌਮ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਵੇਂ ਆਗੂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਖੜੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਖੁਸ਼ਿਆ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜਭਾਗ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕੇ।

ਬਰਗਾੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ 'ਚ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦਾ ਹੱਥ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੋਇਆ

ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੀ 45 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ, ਚਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਕਾਬੂ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- : ਬਰਗਾੜੀ ਦੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਸਾਫ ਮੋਰਚੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਵੱਲੋਂ 1 ਜੂਨ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਨੌਵੇਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੁਰ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਬਿੱਟੂ ਇਸ਼ਾਂ, ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਪੁੱਤਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਾਸੀ) ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜੱਗੀ ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਦਾਗ ਧੋਣ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ। ਕਰੀਬ

ਤਿੰਨ ਵਰਿਆ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕੜੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਖੁਲਾਸੇ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾਕੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ 7 ਜੂਨ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਲਮਪੁਰ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੀ 45 ਮੈਂਬਰੀ

ਦਾ ਇੱਕ ਆਗੂ ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਇਸ਼ਾਂ ਜੋ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ 8 ਜੂਨ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਇਸ਼ਾਂ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਪੁੱਤਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੱਗੀ ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁੱਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਅਗਲੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਲੈ ਗਏ। ਜਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿਛਲੇ 20-25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸੂਤਰਾਂ

ਅਨੁਸਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਉਸ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਸੰਨੀ ਨੇ ਪਟੋਲ ਬੰਬ ਬੋਤਲਾਂ ਬਿਜਲੀਘਰ ਗਰਿੱਡਾਂ ਤੇ ਸੁੱਟੀਆਂ ਸਨ। ਜਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਪਾਸੋਂ ਪੱਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਫੜੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਲੋਕ ਹੋਣ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੜੀ ਤੋਂ ਕੜੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ।

135 ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਲਾਲ ਕਾਰਡ ਰੱਦ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੌੜਨ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ 135 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲ ਕਾਰਡ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੱਜ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ

ਰਹਿ ਰਹੇ 135 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲ ਕਾਰਡ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਧਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦਾ ਸ਼ੱਕੀ ਕਤਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬੇਬਰ ਪਖਤੂਨਵਾ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਖਬਾਰੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਦੀ ਕੋਹਟ ਸੜਕ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਯਾਰ ਨਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ੁਰਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ

‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ 2 ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

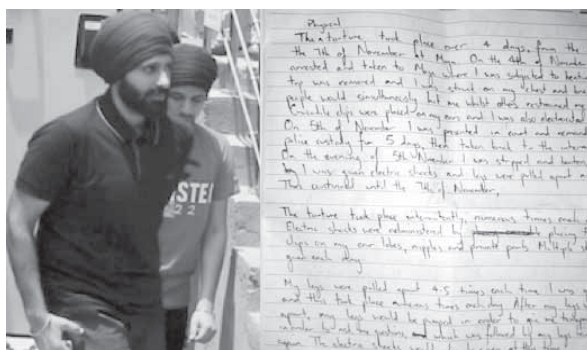
ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨ ਨੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਪੰਥ 'ਚੋਂ ਛੇਕਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- : ਤਖਤ ਸਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਰੋਡੀਓ ਵਿਰਸਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਗਰੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ

ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਲੰਧਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀ ਠੋਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੂਹ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਜੋ ਵਿਰਸਾ ਨਾਮਕ ਰੋਡੀਓ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਗਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜੋਆਨਾ ਕੇਮਪਕਰਜ਼ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਨੇਕੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨੇਕੀ 'ਤੇ ਰੋਡੀਓ ਵਿਰਸਾ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ, ਰੋਡੀਓ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

ਚੰਡੀਗੜ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- : ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ 'ਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ ਅਤੇ ਡੇ.ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ #FreeJaggiNow ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 2 ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੰਨੇ ਜਨਤਕ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਲਿਖਤ ਪੰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹਲਾਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ

ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੱਥਲਿਖਤ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੀ ਹੱਥਲਿਖਤ ਚਿੱਠੀ ਫਰਵਰੀ 2018 ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਨਕਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਲਿਜਾਂਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਚਿੱਠੀ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥ ਲੱਗਣ ਦਾ ਡਰ ਸੀ।

ਮੋਗਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁੜੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬਣੀ ਜੱਜ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- : ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਹਰ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮੋਗਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੁਹਾਰਾ ਦੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲਗਨ ਸਦਕਾ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਜੱਜ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ

ਅਖਬਾਰਾਂ ਵੰਡ ਕੇ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਡੱਟ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ 8 ਸਾਲ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਈ। ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਜੱਜ ਬਣਨ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਮਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਧਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਸ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਆਇਆ ਤੇਜ਼ ਤੂਫਾਨ, ਲੋਕ ਹੋਏ ਪਰੇਸ਼ਾਨ

ਟੋਰਾਂਟੋ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)- : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਤੂਫਾਨ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਦਰੱਖਤ ਟੁੱਟ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਪੁਲਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੱਗਭਗ 46,000 ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਤ ਤਕ ਰੀਬਨ 10.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਏ ਇਸ ਤੂਫਾਨ ਦਾ ਅਸਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ। ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਈ ਫੋਨ ਕਾਲ ਆਏ। ਤੇਜ਼ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਦਰੱਖਤ ਟੁੱਟ ਕੇ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਪਰ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਖਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਧਰ ਟੋਰਾਂਟੋ ਫਾਇਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਥਿਊ ਪੈਗ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਇਰ ਫਾਈਟਰਜ਼ ਬਚਾਅ ਕੰਮ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਟੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਸਿੰਗਾਪੁਰ 'ਚ ਟਰੰਪ ਤੇ ਕਿਮ ਦੇ ਅਮਨ ਤਰਾਨੇ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਡੀਪੀਆਰ ਕੋਰੀਆ (ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ) ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਕਿਮ ਜੋਂਗ-ਉਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸਿਖਰ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਤੋਖਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸਮਝਣ-ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉੱਪਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਚਾਲੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ, ਜਾਰਜ ਡਬਲਿਊ ਬੁਸ਼ ਅਤੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੰਧੀਆਂ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਾਂ ਬਥੇਰੇ ਹੋਏ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਥੇ ਮਾਮਲਾ ਕੋਰੀਆਨ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ, ਇਸ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖ਼ਿੱਤਿਆਂ ਤੇ ਇਰਾਨ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਉਪਰ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤਕ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਿੱਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛਲੱਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਇਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਪਰ ਧਿਆਨਪੂਰਬਕ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਟਰੰਪ-ਕਿਮ ਸਿਖਰ ਵਾਰਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੂੰ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਹੋਈ ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਤੋਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀਆਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਪਰ ਆਈ ਖੜੋਤ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਇਰਾਨ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸੋਧ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਮਝੌਤਾ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਪਰਮਾਣੂ-ਮੁਕਤੀ ਕਦੇ ਅੰਤਿਮ ਟੀਚਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ, ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਅਬਦਲ ਖ਼ਾਤਮਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਤੋਂ ਕੋਰੀਆਨ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪਰਮਾਣੂ-ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪੱਕੀ ਤੇ ਅਡੋਲ ਵੱਚਨਬੱਧਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਭੋਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਤੇ ਕਿਮ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਚਹਿਲਕਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਘੁਲਮਿਲ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਟਰੰਪ ਮੀਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਮੁਕੰਮਲ ਪਰਮਾਣੂ-ਮੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਅਮਲ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਦੋ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ। ਪਹਿਲਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜੰਗੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਮਹਿੰਗੀਆਂ, ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਤੇ ਭੜਕਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਬੀਆਂ ਵਾਪਸ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਝੰਡੀ ਗੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2000 ਵਿਚ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਵਾਈਸ ਮਾਰਸ਼ਲ, ਕਿਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਨਿੱਜੀ ਪੱਤਰ ਲੈ ਕੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ 2001 ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਜਾਰਜ ਡਬਲਿਊ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ 9/11 ਵਾਲਾ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2001 ਅਤੇ 2003 ਵਿਚ ਤਖ਼ਤ ਪਲਟਣ ਲਈ ਦਖ਼ਲ ਦਿੱਤਾ। ਬੁਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ 2002 ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ 'ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਧੁਰੋਂ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ 2003 ਵਿਚ ਪਰਮਾਣੂ ਅਪ੍ਰਸਾਰ ਸੰਧੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ। 2003-07 ਵਿਚਕਾਰ ਛੇ-ਮੁਲਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲਦੀ-ਟੁੱਟਦੀ ਰਹੀ। ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਵੱਲੋਂ 9 ਅਕਤੂਬਰ 2006 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਮਾਣੂ ਯੰਤਰ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 13 ਫਰਵਰੀ 2007 ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਇਰਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਘੜੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਾਂਗ 'ਨਹਿਲੇ 'ਤੇ ਦਹਿਲਾ' ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਹੁਣ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਦੋ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ। ਜਿਵੇਂ ਸੀਐੱਨਐੱਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀਆਨੇ ਐਮਨਪੋਰ ਨੇ ਟਰੰਪ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧੱਕੜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤਾਉਮਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਰਮੀ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਮ, ਜਿਹੜਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਦਾ ਹੀ ਰਾਗੀ ਹੈ, ਨੇ ਇਨੀ ਕੁ ਤਾਕਤ ਜੁਟਾ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਰੇ ਲੱਗੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆਏ। ਟਰੰਪ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਮ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਇਨਾ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ (ਟਰੰਪ) ਆਪਣੀ ਕਹਿਣੀ ਉੱਤੇ ਖ਼ਰਾ ਉੱਤਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉੱਜ ਇਰਾਨ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਗਰੰਟੀ ਬਾਰੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਗੱਦਾਫੀ (ਜਿਸ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਪੇ ਹੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ) ਤੇ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਜੋ ਹਸ਼ਰ ਹੋਇਆ (ਦੋਵੇਂ ਗੱਦੀਓਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ), ਉਸ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਜੀ-7 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਝਗੜੇ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ, ਤੋਂ ਹੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਸਾਂਝਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਂਝਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਕਿਊਬਾ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ਬਗ਼ੈਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਆਲੋਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਮਾਨਾ ਇਥੇ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਉਹ ਪਰਮਾਣੂ ਜਗ੍ਹਾ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਲੈਣ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਇਹ ਆਪਣਾ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਿਆਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਆਪਣਾ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਿਆਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਸਹਿਮਤੀਆਂ ਜਪਾਨ ਦੀ ਚਿਤਾ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਨ ਸੰਧੀ ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਬਾਲਣ ਸੋਧਣ ਲਈ ਮਿਲੀ ਛੋਟ ਤਿਆਗਣ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਤੇ ਹੋਰ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਸਵੀਕਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਤੌਰ ਮੁਲਕ ਇਰਾਨ ਕੋਲ ਹੁਣ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਰਾਨੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਗੋਂ ਹੰਕਾਰੀ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਚਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਖਾਲੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੁੰਦੀ। ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਅਮਨ ਸਥਾਪਤੀ ਜਾਂ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ-ਮੁਕਤੀ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਨੋਬੇਲ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਿਆਂ ਕੁਝ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਰ ਗਏ ਜਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਗਏ। ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਕਿਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਦੀ ਕਲਾ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਿਰਛਲ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਹਿੰਦੇ ਨਿਰਛਲ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਨਿਗਾਹਦਿਆਂ ਸਕੂਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਰਗੰਧ ਮਾਰਦੇ ਖੜੋਤੇ ਪਾਣੀ ਲਾਗੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਦਾ। ਕੋਲੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਕੇ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਖੜ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਜਦੋਂ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਿਲਰਿਆ ਚਿੱਕੜ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਵੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਏ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕਿਰਕਿਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਰਗਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਲਈ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਿਆਰ, ਅਪਣਾਤ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਭਾਨ ਹੀ ਗਿਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੀ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ ਜੋਬ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਕਹਿਆਂ ਨੇ ਅੱਖਰੂਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਵਾਲਾ ਟਾਹਣਾ ਹੀ ਕੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦਾਗ ਛੱਡੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਲੱਭਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦ ਬਣਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਜੰਗਲ ਵਾਲੀ ਸੌਂਚ ਲੈ ਕੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਘੁਸ ਆਇਆ, ਉਹ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ਥੱਕੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਿੱਥੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਲਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਸੁਹਿਰਦ ਲੋਕ ਹੁੰ, ਮੌਮਬੱਤੀ ਅਤੇ ਸੂਈ-ਧਾਗੇ ਵਾਲਾ ਕਰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਯਯਾਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੂਈ ਧਾਗੇ ਦਾ ਕਰਮ ਕੱਪੜਾ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਕਰਮ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਨੇਕ ਇਨਸਾਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੰਢ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੀਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਕੁੜੱਤਣ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਝੂਰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਵਰਗਾ ਬੋਲਿਆ ਝੂਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਮਿਰਾਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਮਬੱਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਚਾਨਣ ਬਿਖੇਰਨਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੁਹਿਰਦ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਕੇ ਭਟਕੀ ਹੋਈ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਪੱਥ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਗਰਾ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੂਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੂਹ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੂਹ ਨੂੰ ਲੋਕ 'ਪੀਸਣ ਵਾਲੀ ਦਾ ਖੂਹ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਹ 'ਤੇ ਗਹਗੀਰਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ ਔਰਤ ਨੇ ਖੂਹ ਉਸਾਰਿਆ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਕੀ 'ਤੇ ਆਟਾ ਪੀਸ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਪਿਆਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਖੂਹ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਕੂਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਔਰਤ ਹੁਣ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਨੇਕ, ਦਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਹੰਢਾਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿੱਖੀ ਹੋਵੇ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਅਤੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਨਿੱਜ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਨਿੱਘ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜਾਚ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਅੰਦਰ ਆਪਣਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਅ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹਨੇਰਾ ਹੀ ਢੋਂਹਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਨਫੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਉਸ ਗੰਦੇ ਛੱਪੜ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਥੱਲਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਘੱਟ ਬੋਲਣ, ਵੱਧ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਮਿਰਾਸ ਭਰੀ ਮੁਸਕਾਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਸਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਜਗਦੇ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲੋਅ ਨਾਲ ਆ ਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ

ISSN No. 1554 06X

Chairman : Karam Singh Thind
President: Bhupinder Kaur Thind
Editor in Chief & Publisher : Sharanjit Singh Thind
Deputy Managing Editor : RAJRAHI
Contributing Writers: Navjot Kaur Thind, Sonia Gaba

Chief Photographer : Vijay Shah   **Special Correspondent :**
Photographers: Hamad   **Gagandeep Singh (INDIA)**
Editorial Intern: Roubin Singh Thind   **Web Coordinator : Jatinder Kumar**

A Publication of Media Partners Capital, Inc.

REGD & MAILING OFFICE :
P.O Box 7005 Hicksville New York 11801

Phone: 917 612 3158 TelFax : 516 342 1076
 editor@thesouthasianinsider.com, thesouthasianinsider@gmail.com
 www.punjabiduniya.com

Disclaimer The South Asian Insider is a weekly newspaper published every week by The South Asian Insider. It's available in community & religious centers, ethnic grocery stores and also available by mail, email & online to subscribers. The opinions, beliefs and viewpoints expressed by the various writers, authors and forum participants in The South Asian Insider do not necessarily reflect the opinions, beliefs and viewpoints of the Editor. All advertisers advertising in The South Asian Insider assume responsibility for accuracy of their advertisements. The South Asian Insider and/or people associated with it are not responsible for any claims made by the advertisers and don't endorse any product or services advertised in The South Asian Insider. We strongly urge consulting your lawyer before buying/contracting /hiring through the ads published in the newspaper. We are in the business of selling space and claims made by the advertisers are not authenticated or confirmed by an independent source

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤ ਪੱਖੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)– ਆਮ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰੇ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦੇ ਮਸਲੇ ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਨਿਰਪੱਖ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਕੋ ਧਿਰ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੱਕ-ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਅਖੀਰੀ ਅਸਰ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਅਜਿਹਾ ਮਹੌਲਾ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਚਿੱਤਰਪਟ 'ਤੇ ਆਣ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ

ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬੇਦਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਹਿਸ਼ਮੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬੀਅਤ ਦੇ ਹੱਕ-ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਵੱਲੋਂ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਬੀਤੇ ਕਲ੍ਹ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਨਸਾਫ ਮੰਗਣ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਹਲਾਂਕਿ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹਨ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ ਦਲ) ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਂਭਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਅਲਗ-ਅਲਗ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਖਹਿਰਾ ਖਿਲਾਫ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਖਹਿਰਾ ਦੀ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਕੇ ਕਥਿਤ ਵੱਖਵਾਦ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਖਹਿਰਾ ਦਾ ਨਿਜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਖਹਿਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਤਰਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ

ਕਿ ਉਹ ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਗਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕੀ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਖਹਿਰਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਇਲਮਾਰੀ 2020 ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਇੱਕਜੁਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਜ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਬੀਤੇ ਕੱਲ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲੋਚਨਾ ਖਿਲਾਫ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਇਕ ਬੋਲਦਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਨ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਾਉਣ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਾੜਨ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁਖੀ ਬੁਤਰਸ-ਬੁਤਰਸ ਘਾਲੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯਾਦ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਇਸ ਬਿਆਨ

ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨਦਾਰੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਫੌਜੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਗੋੜੇ ਫੌਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਹਿਰਾ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰਿਆਂ, ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਅਤੇ ਕਤਲਿਆਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਵਲੋਂ ਵੀ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ 'ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਮੁਹਿੰਮ' ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਝਾ ਜੋਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮਾਲਵਾ ਜੋਨ-1 ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਮਾਲਵਾ ਜੋਨ-2 ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਮਾਲਵਾ ਜੋਨ-3 ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਏਕਤਾ-ਅਖੰਡਤਾ 'ਚ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਜਾਂ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ 'ਰੈਫਰੈਂਡਮ' 'ਚ ਨਾ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਵੱਲੋਂ 'ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020' ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 2020 ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਰਾਇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜੋਨ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਤੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗੇਗੀ। 'ਆਪ' ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਥਨ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਉਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਜਾਂ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਰੇਕ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਸੋ, ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸੰਜੀਦਾ ਬਹਿਸ ਦੇ ਨਾਟਕ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖੇਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਪਾਤਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਤੇ ਏਕਤਾ-ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਆਪੂ ਬਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਛੁਟਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਬਹਿਸਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਹਿਤ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭੰਡੀ ਕਰਨੀ।

ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਉਮੀਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ)– ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਬੰਧੀ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁਧ ਲਏ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਹੌਸਲਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗ਼ੈਰ ਸਿਆਸੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨੇ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਤੇ ਹਿਰਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਭਾਵ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਨੂੰ ਕਦੇ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ, ਸੈਕੜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਨਵੰਬਰ 84 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ, ਸੈਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡੱਕੇ, 34 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਉਹ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਗਏ, ਅਜੇ ਵੀ ਛੱਡੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਅੱਜ ਇਥੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਕੱਤਰ

ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੈਪਟਨ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਲੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਖਾਏ ਤੱਥਲੇ ਤੇ ਲਏ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੌਸਲਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ 34 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਕੈਪਟਨ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਲੋਧੀ ਅਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਭਲਕੇ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਮਰੀਕਨ ਦੂਤਾਵਾਸ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਡਾ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਕੈਪਟਨ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ

ਕੀਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ, ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾ ਕੀਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋਭੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਤੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਗੁੱਬਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 40 ਦੇ ਕਜਰੀਬ ਸਿੱਖ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ, ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੜਫਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ 'ਮੈਜ਼ੋਰੀਟੇਰੀਅਨ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ' ਯਾਨੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਧਰਮ ਵੱਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਬਾਰੇ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਨਣ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਚਿੰਤਾ ਵਾਂਗ ਗੌਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਛ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਾ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਸੁਣ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਦੋਹਰਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਬਲੈਕ ਲਿਸਟ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ, ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਛਿੜੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਤੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ)- : ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਿੰਘ ਨੌਜਵਾਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਨਾਲ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਅਜੈਂਸੀ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਉੱਤੇ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੀਗਾਂ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੇਸ ਲੜ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਦੀ ਜੱਗੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੇ ਨਾਲ 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਹਾਸਿਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੇ ਭਾਰਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਵਕੀਲ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਨੂੰ ਕੇਸ

ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸੌਂਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਜੱਗੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੀਅ ਦਾ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਕੀਲ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਕੀਲ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੜੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਥੇ ਰੁਕਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਣਗੇ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਖਿਲਾਫ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਛੇਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਬਾਘਾਪੁਰਾਣਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜੱਗੀ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦਾ ਕੇਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਡਰ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ 'ਕੈਲਗਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ'

ਟੋਰਾਂਟੋ—(ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ)- ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੂੰ ਵਾਈ ਫਾਈ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਲਗਰੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੂੰ 24 ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਚੋਂ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਕੈਲਗਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿਆਟਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਤੇ ਡੈਨੋਵਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਕੈਲਗਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਸਪੀਡ ਦੀ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਿਆਟਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਡੈਨੋਵਰ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ 'ਚ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੂੰ 7ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 'ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਪੀਡ ਟੈਸਟ ਮੈਟਰਿਕਸ ਸਰਵਿਸ', ਉਕਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2017 ਤੋਂ 2018 ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਡਾਟੇ 'ਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਸੱਤਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਪੀਅਰਸਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਵੀ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 23ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ 'ਚ 24ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੇਸਟ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ 'ਚ ਹੋ ਰਿਹੈ ਤਬਦੀਲ

ਕਾਠਮੰਡੂ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ)- ਦੁਰਘਟਿਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਹਾਈਕਿੰਗ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੇਸਟ 'ਤੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਮੀਰ ਪਰਬਤਾਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਲਾਨੀ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੇਸਟ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੇਸਟ ਦੇ 8,848 ਮੀਟਰ ਲੰਬੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪਰਬਤਾਰੋਹੀ ਆਪਣੇ ਟੈਂਟ, ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਉਪਕਰਣ, ਖਾਲੀ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵੀ ਛੱਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 18 ਵਾਰੀ ਐਵਰੇਸਟ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੇਮਬਾ ਦੋਰਜੇ ਸ਼ੇਰਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੈ। ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਭਦਾ ਹੈ।" ਪਹਾੜ 'ਤੇ ਟਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਐਵਰੇਸਟ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 600 ਲੋਕ ਹੁਣ ਤੱਕ

ਚੋਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਲਬਲ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਰਹੀਆਂ ਹਿਮਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਕੂੜਾ ਵੀ ਰੁੜ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੂੜਾ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨੇਪਾਲ ਨੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਬਤ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਪਰਬਤਾਰੋਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 8 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕੂੜਾ ਲਿਆਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਗਰਮਾਥਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕਮੇਟੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2017 ਵਿਚ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪਰਬਤਾਰੋਹੀ ਕਰੀਬ 25 ਟਨ ਕੂੜਾ ਅਤੇ 15 ਟਨ ਮਨੁੱਖੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਖੋਲੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੂੜਾ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਉੱਥੇ ਜਮਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੂੜੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਭਰ ਹੈ।

ਵਸਾ, ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਇਮਾਗ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਬਰਲਿਨ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ)- ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਕ ਫੂਡ ਵਿਚ ਵਸਾ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਰਿਵਾਰਡ ਸਿਸਟਮ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫ੍ਰੈਂਚ ਫ੍ਰਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਕੈਂਡੀ ਬਾਰਸ ਵਰਗੇ ਅਨਹੈਲਦੀ ਜੰਕ ਫੂਡ ਨਾਲ ਦੂਰੀ ਕਿਉਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਵਸਾ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਰਿਵਾਰਡ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਗਨਲ ਮਾਰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਵਸਾ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਸਾ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਦਾ ਉੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਰਾਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਟਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਸਾ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਲੂ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਮੈਟਾਬੋਲਿਜ਼ਮ ਰਿਸਰਚ ਦੇ ਮੈਕਸ ਪਲੈਂਕ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਮਾਰਕ ਟਿਟਗੇਮੇਅਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਨਾ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਪਾਉਂਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਸਾਡਾ ਪੇਟ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਇਟਲੀ ਨੇ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਰਣ ਤਾਂ ਸਪੇਨ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ

ਵੇਲੋਂਸਿਆ/ ਇਟਲੀ(ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ)- ਸਪੇਨ ਦੇ ਵੇਲੋਂਸਿਆ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ 'ਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ 620 ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਦਾ ਇਕ ਕਾਫਲਾ ਪੁੱਜੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਬਤੀਤ ਕੀਤੇ 9 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਯੂਰਪ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਪੇਨ ਨੇ ਅਫਰੀਕੀ ਸਮੂਹ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸ਼ਰਣ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਹਾਜ਼ 700 ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਤੇ ਮਾਲਟਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੈਡਰੋ ਸਾਂਚੇਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਦਾਰ ਰਵੱਈਆ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ 2,320 ਕਰਮਚਾਰੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸਪੈਨਿਸ਼ ਰੈੱਡ ਕ੍ਰਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸੱਤ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਚੈਕ-ਅਪ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਅਤੇ 123 ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਟਲੀ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 600,000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਲੀਗ ਦੀ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਪੇਨ 'ਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਿਕਾਰਗੁਆ : ਹਿੰਸਾ 'ਚ 8 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਰਤਾ 'ਤੇ ਛਾਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬੱਦਲ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਪੇਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਇਟਲੀ ਦਾ ਜਹਾਜ਼

ਮਾਨਾਗੁਆ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) — ਨਿਕਾਰਗੁਆ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੈਨੀਅਲ ਓਰਟੇਗਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਝੜਪ 'ਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ 8 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਨਿਕਾਰਗੁਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਘਰ 'ਚ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਇਕ ਬੈਰੀਕੇਡ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 8 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਗੱਲਬਾਤ

'ਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬੱਦਲ ਮੰਡਰਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕੱਲ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਸਮੂਹ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੈਨੀਅਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ 'ਤੇ ਤਣਾਅ ਛਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਲਈ 'ਅਪਰਾਧੀਆਂ' ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਦ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਤਿੰਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਿੰਤਾਵਾਂ, ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਣਗੇ।

ਵੈਲੋਸੀਆ/ਰੋਮ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) — ਇਟਲੀ ਦੇ ਤੱਟ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ 9 ਦਿਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਪੇਨ ਦੀ ਵੈਲੋਸੀਆ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਸਪੇਨ ਦੇ ਪੀ.ਐੱਮ. ਪੈਡਰੋ ਸ਼ੇਂਚ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਇਟਲੀ ਦੇ ਤੱਟ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਇਟਲੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਅਫਰੀਕੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਪੇਨ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਟਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਉਤਰਣ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਪੇਨ ਨੇ ਚੈਰਿਟੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਉਪ ਸਹਾਰਾ ਅਫਰੀਕੀ ਸਮੂਹ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ ਆਪਣੇ ਇੱਥੇ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਹਾਜ਼ 700 ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਮਾਲਟਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਪੇਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਗੁਜਾਰੇ ਗਏ 9 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵੀ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਸ਼ੁਰੂ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਿਆ ਹਿੱਸਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) — ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿੱਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਯੋਗਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਯੋਗਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਚੌਥੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਲਈ ਇਸ ਹਫਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਭਾਰਤੀ ਕੌਸਲ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਇਤਿਹਾਸਕ 'ਸਟੈਚਿਊ ਆਫ ਲਿਬਰਟੀ' ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗਵਰਨਰਜ਼

ਸਮੇਤ ਇਸ ਯੋਗ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੂਰਜ ਨਮਸਕਾਰ, ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗ ਆਸਨ ਅਤੇ ਸਾਹ ਆਧਾਰਿਤ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਕੈਰੋਲੀਨ ਮੈਲੋਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਬੇਹਤਰੀ ਦਾ ਇਕ 'ਉੱਚ ਤਰੀਕਾ' ਹੈ। ਕੈਰੋਲੀਨ ਖੁਦ ਵੀ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ 'ਚ ਯੋਗਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਸਲ ਜਨਰਲ ਸੰਦੀਪ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਦੀ ਗਲੋਬਲ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਇਸ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ 'ਚ ਵੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੂ. ਐੱਸ. ਕੈਪੀਟਲ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਭਾਰਤੀ ਯੋਗ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਯੋਗ ਆਸਨ ਕੀਤੇ। ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਬੈਸਡਰ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ 'ਚ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਰਪੂਰ ਉਤਸਾਹ ਹੈ।'

ਅਰਜਨਟੀਨਾ 'ਚ ਆਇਆ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ, ਹਟਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਮੰਤਰੀ

ਆਇਰਜ਼ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) — ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੁਆਨ ਜੋਸ ਅਰੰਗੁਰੇਨ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਜੇਵੀਅਰ ਇਗੁਆਸੇਲ ਨੂੰ ਉਰਜਾ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਤਪਾਦ ਮੰਤਰੀ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ ਕਾਬਰੇਰਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਡੁਆਰਡੋ ਡੁਹਾਲਡੇ

ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਨੰਬਰ ਕੀਤਾ ਸਾਂਝਾ ਕਿਹਾ, 'ਉਹ ਜਦੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨ'

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਪੱਤਰ ਪ੍ਰੇਰਕ) — ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਲੀਡਰ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਉਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਮ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਉਨ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਫਲ ਰਹੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ। ਵਾਈਟ 'ਚ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਲੇ ਕੁਝ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਿੱਧਾ ਫੋਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ 'ਚ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।' ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ, ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ 'ਚ ਲੋਕਾਂ

ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਾਂਗਾ।' ਸਿੰਗਾਪੁਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਅਕੇ ਕਿਮ ਨੇ ਇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਕੋਰੀਆਈ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜਤਾਈ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ

ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ 'ਚ ਜੁੱਟ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵੱਲ ਨਾ ਆਉਣ। ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਕਿਮ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਵੇਰਵੇ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਨੂੰ ਕਈ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਉਨ ਨਾਲ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਕ ਰਿਪੋਰਟਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਉਨ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ 'ਤੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣ। ਮੈਂ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।'

ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੋਟਾਪੇ ਕਾਰਨ ਜਲਦੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਗਠੀਏ ਦਾ ਰੋਗ : ਅਧਿਐਨ

ਟੋਰਾਂਟੋ— ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਮੋਟਾਪਾ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਰਿਓਮੇਟੋਇਡ ਅਰਥਰਾਇਟਿਸ (ਗਠੀਆ) ਦੇ ਇਲਾਜ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਓਮੇਟੋਇਡ ਅਰਥਰਾਇਟਿਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਜਲਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 46 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 38 ਫੀਸਦੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਗਠੀਆ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਜੋੜਾਂ 'ਚ ਦਰਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਪੜਾਵਾਂ 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ 'ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੋਟਾਪੇ ਕਾਰਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਪੱਧਰ, ਨਾਜ਼ੁਕ ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਵੀ ਗਠੀਆ ਨਾ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ 'ਚ ਦਰਦ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ 3.5 ਗੁਣਾ ਵੱਧੇ ਸੀ। ਹੋਰ ਸੰਕੇਤਾਂ 'ਚ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮੈਕਗਿਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਸਨ ਜੇ ਬਾਰਟਲੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਥੋਟ੍ਰੇਕਸੇਟ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੋਜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਿਓਮੇਟੋਇਡ ਅਰਥਰਾਇਟਿਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਟੀਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ 'ਚ ਦਰਦ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ 3.5 ਗੁਣਾ ਵੱਧੇ ਸੀ। ਹੋਰ ਸੰਕੇਤਾਂ 'ਚ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮੈਕਗਿਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਸਨ ਜੇ ਬਾਰਟਲੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਥੋਟ੍ਰੇਕਸੇਟ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੋਜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਿਓਮੇਟੋਇਡ ਅਰਥਰਾਇਟਿਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਟੀਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਰ ਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਰਸੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਧੀ ਮਰੀਅਮ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ— ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੁਲਸੁਮ ਨਵਾਜ਼ ਵੀਰਵਾਰ ਤੋਂ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਬੀਤੇ 4 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੌਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਮਰੀਅਮ ਸ਼ਰੀਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਿਤਾ ਨਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਲੰਡਨ ਪਹੁੰਚੀ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੀਤੇ 4 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਰਸੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਮਰੀਅਮ

ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਲਸੁਮ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲੰਡਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ : ਅਧਿਐਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ— ਦੁਨੀਆ ਦੇ 125 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਧ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਜਨਰਲ ਆਫ ਇਕਨਾਮਿਕ ਬਿਹੇਵੀਅਰ ਐਂਡ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ' ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸੂਰਪ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਰਜੀਨੀਆ ਟੇਕ ਵਿਚ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਦੀਪਤਾ ਸਾਰੰਗੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਮਹਿਲਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਨ, ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਰੇਖਾਚਿੱਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੀ ਮੈਜਨੋ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੰਦਨ ਝਾਅ ਸਮੇਤ ਸ਼ੋਧਕਰਤਾਵਾਂ

ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਨੇਤਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਚੁਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਔਰਤਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਟਰੰਪ-ਕਿਮ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਚੀਨ ਤੇ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਕਰਨ ਗੱਲਬਾਤ : ਪੌਪਿਓ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਬੀਜਿੰਗ — ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਲੀਡਰ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਉਨ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਚੀਨ ਅਤੇ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਇਕ ਪੌਪਿਓ ਨੇ ਸੰਸਦੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪੌਪਿਓ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਬੀਜਿੰਗ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੈਨੇਟ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੌਪਿਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਚੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਖਾਤਰ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਵੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨਗੇ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਗੇਂਗ ਸ਼ੁਆਂਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੌਪਿਓ ਚੀਨ ਗਏ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਹਮਰੁਤਬਾ ਨਾਲ ਗਲੋਬਲ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋ-ਪੱਖੀ

ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੌਪਿਓ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਘਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਿੱਬਤ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕੀ

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਡਿਪਲੋਮੈਟਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1959 ਤੋਂ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ 'ਚ ਤਿੱਬਤ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੂਰਤੀ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੰਗੇ 132 ਹਜ਼ਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ — ਕੰਸਾਸ ਨਿਵਾਸੀ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 5 ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੂਰਤੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ 132,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਗੁਡਮੈਨ ਨੇ ਕੰਸਾਸ ਦੀ ਇਕ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬੀਤੇ ਮਹੀਨੇ ਓਵਰਲੈਂਡ ਪਾਰਕ ਦੇ ਤੋਮਹਾਕ ਰਿਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਡਮੈਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ — ਕੰਸਾਸ ਨਿਵਾਸੀ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 5 ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੂਰਤੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ 132,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਗੁਡਮੈਨ ਨੇ ਕੰਸਾਸ ਦੀ ਇਕ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬੀਤੇ ਮਹੀਨੇ ਓਵਰਲੈਂਡ ਪਾਰਕ ਦੇ ਤੋਮਹਾਕ ਰਿਜ਼ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਡਮੈਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ

ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੂਰਤੀ ਡਿੱਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੀੜ-ਭੜਕੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਹਫੇ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਸਟੈਚਿਊ ਆਫ ਲਿਬਰਟੀ, ਜਾਣੇ 17 ਜੂਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ— ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਟੈਚਿਊ ਆਫ ਲਿਬਰਟੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਵੱਲੋਂ ਤੋਹਫੇ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੋਹਫਾ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 4 ਜੁਲਾਈ 1776 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਨੇ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਟੈਚਿਊ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ, ਜਦਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਤੇ ਸਵਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੂਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਮੈਨਹਟਨ 'ਚ 'ਲਿਬਰਟੀ ਟਾਪੂ' 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। 17 ਜੂਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਦਰਜ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਬਿਉਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। 17 ਜੂਨ 1799 - ਨੋਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ ਨੇ ਇਟਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਮਰਾਜ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। 17 ਜੂਨ 1855 - ਸਟੈਚਿਊ ਆਫ ਲਿਬਰਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਬੰਦਰਗਾਹ ਪਹੁੰਚਿਆ। 17 ਜੂਨ 1938 - ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਚੀਨ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 17 ਜੂਨ 1944 - ਜਰਮਨੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ

ਯੁੱਧ 'ਚ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ। 17 ਜੂਨ 1970 - ਸ਼ਿਕਾਗੋ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਡਨੀ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। 17 ਜੂਨ 1974 - ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਸੰਸਦ 'ਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚ 11 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। 17 ਜੂਨ 2002 - ਕਰਾਚੀ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰਕ ਦੂਤਘਰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। 17 ਜੂਨ 2004 - ਮੰਗਲ 'ਤੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ

ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਪੱਥਰ ਮਿਲੇ। 17 ਜੂਨ 2008 - ਬਗਦਾਦ 'ਚ ਫੌਜ ਦੇ ਭਰਤੀ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਧਮਾਕਾ 42 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ। 17 ਜੂਨ 2008 - ਰੂਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਜਖੀਰਾ 2012 ਤਕ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਕਦਮ। 17 ਜੂਨ 2008 - ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਮਿਲ ਵਰਲ ਮੂਵਮੈਂਟ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਪਾਇਆ।

ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, : ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਥੇ ਦੀ ਪੀ ਆਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ

ਲਗਾਤਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬਦਲਾਵ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਸਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ

ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿਜੇ ਮਾਲੀਆ, ਨੀਰਵ ਮੋਦੀ, ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ਾ

ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲੂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੋਕ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਕੇ ਯੂ.ਕੇ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਕਰੇਗਾ। ਯੂਕੇ ਕਾਉਂਸਲ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਟੂਡੈਂਟ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੌਰਡ ਕਰਨ ਬਿਲਿਮੋਰੀਆ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, "ਟੀਅਰ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਫ੍ਰੀ ਟਰੇਡ ਅਗਰੀਮੈਂਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ।" ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਵਿਜੇ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਿਆ, "ਯੂਕੇ ਵਿਜੇ ਮਾਲੀਆ ਨੂੰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।" ਕੁਝ ਯੂਜ਼ਰਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਰਹੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਝਟਕਾ

ਲੰਡਨ: ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ 'ਚ ਵੀਜ਼ਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸੂਚੀ 'ਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦੀ ਕਾਫੀ ਆਲੋਚਨਾ

ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਕੱਲ ਭਾਵ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਲੱਗਭਗ 25 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਟਿਅਰ-4 ਵੀਜ਼ਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚ ਢਿੱਲੂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹੁਣ ਚੀਨ, ਬਹਿਰੀਨ ਅਤੇ ਸਰਬੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਗੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂਚ 'ਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ 6 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਵੀਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨ ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੂ. ਕੇ. ਕੌਂਸਲ ਫੌਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੂਡੈਂਟ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਰਡ ਕਰਨ ਬਿਲਮੋਰੀਆ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਏ.ਬੀ.ਐਸ. ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਟਿਵੱਟਰ ਯੂਜ਼ਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਹੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹਾ ਰਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਲੰਡਨ ਯੂਰਪ ਦੀ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।" ਟੇਮਿੰਗ ਕੋਐਸ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਕਿਉਂ ਰੋਣਾ? ਸਾਨੂੰ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਟਰੂ ਪੀਪਲ ਨਾਂ ਦੇ ਹੈਡਲ ਤੋਂ ਟਵੀਟ ਹੋਇਆ, "ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦਰਮਦ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਜੋਮੋਨ ਬਬੇਰੀ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, "ਸਾਡੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰੀ ਪੀਐੱਮ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀ ਫੌਰਨ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਣੀਆਂ ਹਨ।" ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਚੰਦਰਾ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖਿਆ, "ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਸੋਝਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਨਕਲੀ ਤਜਰਬਾ ਵਿਖਾ ਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।"

ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਕਰੇਗਾ ਟਿਅਰ-ਟੂ ਵਿਜ਼ਾ 'ਚ ਬਦਲਾਅ

ਭਾਰਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਲਾਭ

ਲੰਡਨ: ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਖਤ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲ ਦੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਥੇ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਆਸਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਕੋਰੋਲਾਈਨ ਨੋਕਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਨਰਸਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਨਰਸਾਂ ਨੂੰ ਟਿਅਰ-ਟੂ ਵੀਜ਼ਾ 'ਚ ਫੋਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੰਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮੈਥਿਊ ਫੈਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਯੋਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਨਿਯੁਕਤੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਫਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਇਥੇ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਵਸਥਾ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਥੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਪਾਰ ਜਗਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਉੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨਕਾਰਡ ਮਿਲਣ 'ਚ ਲੱਗਣਗੇ 151 ਸਾਲ

ਸੇਵਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਜਾਰੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ 2017 'ਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਤਕ 632,219 ਭਾਰਤੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਨੀ/ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ 'ਚ ਸਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਥਾਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੋਟੋ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਵੱਖਰਾ-ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੇਟਿੰਗ ਪੀਰੀਅਡ ਈਬੀ-ਵਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਈਬੀ-ਟੂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, 'ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਪੀਡ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ 151 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਦਲਾਅ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਕ ਸੋਧ ਸੰਸਥਾ 'ਬਿੱਕ ਟੋਕ' ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਅਡਵਾਂਸ ਡਿਗਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ 150 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੋਧ ਸੰਸਥਾ ਕੋਟੋ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਵੇਟਿੰਗ ਪੀਰੀਅਡ (ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ) ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ

Nassau County Executive

LAURA CURRAN

Nassau County Presiding Officer

RICHARD NICOLELLO

Cordially invite you to

THE ANNUAL VAISAKHI CELEBRATION
FRIDAY, JUNE 22ND, 2018 @ 6:00PM

Theodore Roosevelt Executive & Legislative Building
Legislative Chamber
1550 Franklin Ave, Mineola, NY 11501

For More Information Please Call

<i>Jasbir Jay Singh</i>	<i>Pinky Jaggi</i>	<i>Sharanjit Thind</i>	<i>Zahid Syed</i>
<i>516-857-5297</i>	<i>516-330-7323</i>	<i>917-612-3158</i>	<i>516-832-6151</i>

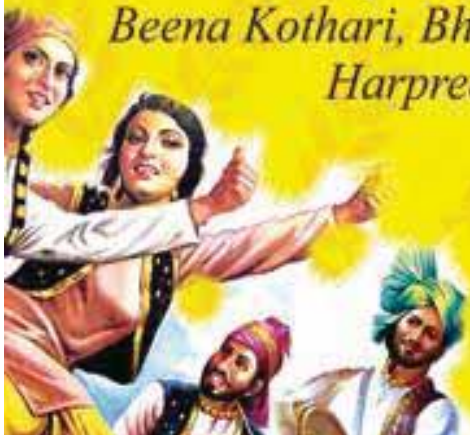
Host Committee:

Kawaljit Chandi, Herman Singh, Jaya Bahadkar, Paul Bindra, Lalit Arey, Beena Kothari, Bhavani Srinivasan, Ajay Vir Sondhi, Vishal Sharma, Satnam S. Parhar, Harpreet S. Toor, Veena Lamba, Jyoti Gupta, Jaspal (Tony) Arora

By Invitation ONLY

Please RSVP by June 19th at nassauRSVP@gmail.com

Dinner will be served

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਤਰਜਮਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ

PUNJABI DUNIYA

www.punjabiduniya.com

<https://www.facebook.com/punjabiduniya>

ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅੰਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ

ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ, ਤਨਾਅ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਤਾਂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 35 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਆਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਰ ਰਾਤ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਜਿਥੋਂ ਖਤਮ ਹੋਏ ਸਨ ਅਪਣੀ ਸਵੇਰ ਉਥੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਬਜੁਰਗ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਨਾ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦਾ ਸਾਧਨ ਤਾਂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 35 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਆਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਰ ਰਾਤ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਜਿਥੋਂ ਖਤਮ ਹੋਏ ਸਨ ਅਪਣੀ ਸਵੇਰ ਉਥੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਬਜੁਰਗ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਨਾ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਏਹ ਜਾਣ ਕੇ ਵੀ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਇੱਕ ਰਿਸਰਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 2010 ਵਿੱਚ ਮਰਦ 53 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 68 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 2015 ਵਿੱਚ 73 ਫੀਸਦੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ੋਪ ਕੀਤੇ ਆਂਕੜੇ ਮੁਤਾਬਕ 24 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ 1 ਸਾਲ ਤੋਂ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਏਥੇ ਏਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਜੇਕਰ ਏਹ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੜੀ ਲਿਖੀ ਤੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਔਰਤ ਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਪੜਿਆ ਅਤੇ ਆਮ ਸਧਾਰਨ ਮਰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਝੁਠਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਈ ਸਵਾਲ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਆਖਰ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਕਿਉਂ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਮਰਦ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਅਪਣੀ ਤਸਵੀਰ ਪਾ ਕੇ ਏਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਜੱਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਔਰਤ ਤੋਂ ਏਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਵੀ ਪੋਸਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਕਤਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੋਂ ਥੱਕੀ ਟੁੱਟੀ ਜਾਂ ਦਿਨ ਭਰ ਤੇ ਦਫਤਰੀ ਬੋਝ ਤੋਂ ਸਤਾਈ ਏਹ ਔਰਤ ਜੇਕਰ ਦਿਮਾਗੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਉਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਚੈਟਿੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੱਰਿਤਰ ਤੇ ਉਂਗਲ ਕਿਉਂ ਉੱਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਔਰਤ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਕੋਈ ਮਿੱਤਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਦ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝ ਕੇ ਬੁਰੇ ਕਾਮੋਂਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਲੜੇ? ਕਿਸ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ ਮੰਗੇ, ਕਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਵੇ ਜਿਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਡਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸੈਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਬਲ ਮਿਲੇ, ਆਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ।

ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡਾ.ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਣਾਏ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ

ਮਰਦ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਖੁਦ ਲੈਣ ਦੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। “ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤ ਗੁਲਾਮ ਹੈ?” ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਏਹ ਗੱਲ ਸਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਮੇਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਬਵਾਲ ਜਰੂਰ ਖੜਾ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੌਣ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੋਈ ਪੋਸਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪਾਓ, ਅੱਜ ਔਰਤ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਬੈਠੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਔਰਤਾਂ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਤਸਵੀਰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮਾੜੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਂ,,,,,,!

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਅੱਜ ਦੀ ਔਰਤ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ, ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਸਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਆਈ ਏ ਐਸ, ਆਈ ਪੀ ਐਸ, ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜਨੀਅਰ, ਵਕੀਲ ਤੇ ਲੀਡਰ ਬਣ ਗਈ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਗੁਲਾਮ ਜਿਹੀ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਘੱਟ ਬਲਕਿ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੇ ਵੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ ਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ, ਭੱਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ, ਅਸ਼ਲੀਲ ਚੈਟਿੰਗ ਵਰਗੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਸ਼ਲੀਲ ਮੈਸੇਜ ਭੇਜਣਾ, ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ, ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 66(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਮੁਕਰਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਮਰਦ ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੱਦੀ ਚੈਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਫਰੈਂਡ ਰਿਕੁਏਸਟ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਫਰੈਂਡਸ਼ਿਪ ਰਿਕੁਏਸਟ ਭੇਜਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਸੈਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ 1 ਅਰਬ 34 ਕਰੋੜ 96 ਲੱਖ 18 ਹਜ਼ਾਰ 623 ਅਬਾਦੀ 'ਚ 65 ਕਰੋੜ 26 ਲੱਖ 75 ਹਜ਼ਾਰ 566 ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਰੇਸ਼ੋ 1000 ਮਰਦ ਪਿਛੇ 945 ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਅਬਾਦੀ ਦਾ 24 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਏਹ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਭਾਰਤੀ ਨਾਰੀ ਵੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਾਣੀ ਬਣ ਸਕੇ।

ਜਰਨਲਿਸਟ ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਹਿੰਦੂਦਾਂ
ਐਮ ਏ ਜਰਨਲਿਜਮ ਐਂਡ ਮਾਸ਼ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ।

ਅੱਜ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਤਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਹਿਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜੇਕਰ ਏਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਏਹ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਤਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਏਸੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਸਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਥੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦਾ ਕੀ ਰੋਲ ਹੈ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਮੰਥਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਟਸ-ਅੱਪ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਰਾਹੀਂ ਜਿਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਸਤੇ ਤੇ ਸੌਖੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਤੱਕ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਚੈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪੋਸਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੁਣ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੱਕ ਝੱਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਘਟਨਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਾ-ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੀ ਯਾਦ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਚੰਗੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਤੇ ਮਾੜੀ ਵੀ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੜਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਤੇ ਅਜਾਈ ਗਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚੈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਗੇਮ ਖੇਡਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਸਦਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਤਾਂ ਏਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਵੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ, ਤਨਾਅ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ

ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਪਈ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ

ਵਾਰਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਨਾ ਆਦਤਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਭਾਂਵੇਂ ਕੱਟੀਆਂ ਪੋਰੀਆਂ ਪੋਰੀਆਂ ਜੀ। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਚੰਦਰਮਾ ਤੇ ਕਲੋਨੀਆਂ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਆਦਤਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖੇ, ਬੁੱਧੀ ਜੀਵੀਏ, ਵਪਾਰੀ, ਕਿਰਸਾਣ, ਨੇਤਾਜਨ ਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਵਹਿਮ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤ੍ਰਾਈ ਸਤ੍ਰਾਈ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਨ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਛੱਡੋ ਕਈ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਜੋਤਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਹਨਾਂ ਜੋਤਸ਼ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਕਾ ਭੱਜ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਰੁੱਸ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਓ ਅਸੀਂ ਚੌਂਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਖੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ ਉਹ ਅਸੀਂ ਮਿਟਾਂ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੋਤਸ਼ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਏਥੋਂ ਤੀਕ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜੇ ਸਾਡੇ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਉਪਾਅ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਨੀ ਕਿ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰਣ ਤੀਕ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਉਲਝਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇਹ ਜੋਤਸ਼ੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲੇ ਇਲਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲੇ ਇਲਮ ਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਗੋਬੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਵਿਗੜਿਆ ਤਿਗੜਿਆ ਕੰਮ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਖਬਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਜੇਹੇ ਨਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਜੋਤਸ਼ੀ ਖੁਲ੍ਹੇ ਆਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਵਿਗੜੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਵਾਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਤਮ ਸ਼ਰੀਫੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇਖੋ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਸਾਡਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਹਫ਼ਤਾ ਏਥੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋਤਸ਼ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਪੰਡਤ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਗਾਹਕ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰ ਉਤਾਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਬੱਧਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਤਾ ਕਰਾਇਆ ਹੋਣਾ ਇਹ ਦਾਹਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੈਲੀਫ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਏਦਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਇਹਨਾਂ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਹੀ ਏਨ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਂਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੱਸੇ ਹਨ ਪਰ ਭਰਮ ਵਹਿਮ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਿਰਮ ਨਾਲ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰੀ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮਿਰਚਾਂ ਨਿੰਬੂਆਂ ਦਾ ਟੰਗਣਾ, ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਧੂਪ ਬੱਤੀ ਕਰਨੀ, ਵੱਗਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕ ਸੁਕ ਸੁਟਣਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਜੋਤਸ਼ੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਕਰੇ 'ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਕਾਨ ਨਵਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪੱਟੂ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲਗ ਜਾਏ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮਕਾਨ ਡਿੱਗ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਨਜ਼ਰ ਪੱਟੂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆ ਤੁਸਾਂ ਕੀ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਆਪਣਿਆਂ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਪੱਟੂ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਘਰ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਏਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਕਾਰ, ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਗੱਡੀ ਆਦਿ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਓਦੋਂ ਉਹ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪਹਾੜੀ ਜਾਂ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰੇਬਨ ਬੰਨ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਤਾਂ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਏਨੇ ਡਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਨਕੋਰ ਟਰੱਕਾਂ ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਛਿੱਤਰ ਬੰਨ ਕੇ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਹਰ ਗੀਲਾ ਵਰਤਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮਾਈਆਂ ਨਵ ਜੰਮੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅੱਖੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਨਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਲ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਰ ਕੇ ਚੁੱਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦੀਆਂ

ਹਨ। ਅੱਖੇ ਇੱਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਨਜ਼ਰ ਉੱਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਬਾਲਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਮਿਰਚਾਂ ਸੁੱਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੇ ਸਾਡੇ ਬੁਝ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉੱਤਰ ਜਾ ?ਗੀ। ਹਲਵਾਈ ਬਰਫੀ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਕੋਲੇ ਦਾ ਪੀਸ ਸੁੱਟ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਖੇ ਕਿਸੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਹੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਉਸ ਨੇ ਮਾੜੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੱਝ ਜਾਂ ਗਊ ਸੁਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟਾ ਛਿੱਤਰ ਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਏ। ਅਚਾਨਕ ਨਿਆਣਾ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਾਡਾ ਮੁੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਓਦੋਂ ਦਾ ਰੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜ ਰੁਪਇਆ ਲਗਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਵਧੀਆ ਮਕਾਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪੱਟੂ ਮੁੱਲ ਲਿਆ ਕਿ ਬਨੇਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰ ਪੱਟੂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਾਨ ਬਾਹਰ ਲਮਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰ ਪੱਟੂ ਨਾਲ ਉਤਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰਨੀ ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਾਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰਾਓ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜੋ। ਅਜੇਹੀਆਂ

ਪ੍ਰਿ: ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੰਨਵਾਂ ਥਾਈਲੈਂਡ

ਰਵੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਘਬਰਾਹਟ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕੁਪਵਾੜਾ, ਬਾਂਦੀਪੁਰਾ ਤੇ ਗਾਂਦਰਬਲ ਵਿਚ ਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪਟੇਲ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਰਾਜਕੋਟ, ਵੜੋਦਰਾ, ਸਾਬਰਕਾਂਠਾ ਵਿਚ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਮਿਲੇ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਕੁੱਟਿਆ-ਮਾਰਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਅਸੀਂ ਸ਼ੇਅਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਇਸ ਲਈ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਝਟ ਦੇਣੀ ਧਾਰਾ 144 ਲਗਾ ਦੇਣ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੀ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਹੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੇਖਾਪਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਇਕ ਵਜੇ ਤਕ ਲਈ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਕਿ ਨਕਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਟਰਨੈੱਟ ਹੁਣ ਮੁਕਤ ਆਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। 'ਦੀ ਵਾਇਰ' ਨਾਂ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ ਸਾਈਟ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 18 ਤੋਂ 25 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 'ਹਫਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 2013 ਤੋਂ 2015 ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ 9 ਵਾਰ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਖੰਫੜਦਾ ਸਰਕਾਰਾਂ
ਇਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਗੁਜਰਾਤ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮਣੀਪੁਰ ਵਿਚ ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2011 ਵਿਚ 'ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਇਕਨਾਮਿਕ ਕੋ-ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ' (ਓ.ਈ.ਸੀ.ਡੀ.) ਨੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਦਿਨ ਲਈ ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ 9 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਬਿਜ਼ਨਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਤਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਪਟੇਲ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ 30 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 7000 ਕਰੋੜ ਤਕ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੁਣ ਇਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਈ ਕੰਮ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਈ-ਕਾਮਰਸ, ਹੋਟਲ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਮਾਮ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਇਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਹੁਣ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਈ। ਇਟਰਨੈੱਟ ਹੁਣ ਹਵਾ-ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹਿਸਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ

ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਨਜ਼ਰ ਲੱਗਣ ਦੀ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰੁਵੀਂ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਨੀਪੈੱਗ ਸ਼ਾਹਿਰ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਮੈਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਵਿਨੀਪੈੱਗ ਆਏ ਇੱਕ ਵੀਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਟੈਕਸੀ ਦੇ ਮਗਰ ਡਿੱਗੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਛਿੱਤਰ ਬੱਧਾ ਹਿ ?ਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਮੇਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਏ। ਉਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਛਿੱਤਰ ਬੰਨਣ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੇਗੀ ਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵੱਧ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਗੱਡੀ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਨੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਫੁੱਟਪਾਥ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਸੀ। ਇਹ ਵੀਰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਗੋਰੇ ਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਗੋਰਾ ਮਕੈਨਿਕ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਛਿੱਤਰ ਅੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਛਿੱਤਰ ਇਸ ਨੇ ਆਪ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ? ਗੋਰੇ ਮਕੈਨਿਕ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਡਰਾਇਵਰ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਏਗੀ, ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਇਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਥੱਲੇ ਆ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਛਿੱਤਰ ਇਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਅੜਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੋਰਾ ਫਾਟ ਪੰਜਾਬੀ ਡਰਾਇਵਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਿੱਤਰਾ ਤੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਐਕਸੀ ਡੈਂਟ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਏ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰੀ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਹਾਦਸਾ ਗ੍ਰਸਤ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛਿੱਤਰ ਅੜਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਈਵਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ। ਇਹ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਗੱਡੀ ਵੱਜ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਗੋਰੇ ਮਕੈਨਿਕ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲੀਸ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਈਵਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹੇ ਕਿ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ ਸਗੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਈਵਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਛਿੱਤਰ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿਆਪਾ ਇਹ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਈਵਰ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾ ਆਵੇ। ਡਾਈਵਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਹੀ ਨਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਜੋਤਸ਼ੀ ਕੋਲੋਂ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਛਿੱਤਰ ਬੱਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਏਦਾਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਮਗਰ ਛਿੱਤਰ ਟੰਗਣਾ ਗੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੋਰਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਈਵਰ ਦੀ ਮੰਨ ਲਈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਛਿੱਤਰ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਤੇਰੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਭੈੜੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਏ। ਅਸੀਂ ਤੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੂੰ ਇਸ ਛਿੱਤਰ ਨਾਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਛਿੱਤਰ ਦਿਖਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਅ ਨੇ ਇੱਕ ਛਿੱਤਰ 'ਤੇ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ ਦੂਜਾ ਓਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਕੂੜੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਈਵਰ ਪਾਸ ਦੂਜਾ ਛਿੱਤਰ ਨਹੀਂ

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਜੂਨ '84 ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਸੂਚੀ

ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਡੀ. ਸੀ.): ਜੂਨ '84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀ 34ਵੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ, ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ, ਕੈਂਡਲ ਲਾਈਟ ਵਿਜ਼ਲ, ਫਰੀਡਮ ਮਾਰਚ, ਵਿਚਾਰ-ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੌਨੇ-ਕੌਨੇ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ। ਲੰਡਨ, ਫਰੈਂਕਫਰਟ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ. ਸੀ., ਸੈਨ-ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ, ਓਟਾਵਾ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਵਿਖਾਏ ਹੋਏ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਯਾਦਗਾਰ ਮਾਰਚ' ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਬੰਦ ਹੋਇਆ। ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਸ਼ਾਂਤ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। 'ਸਰਕਾਰੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ' ਦੇ ਜ਼ਬਰ ਭਰੇ ਹਥਕੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਝੰਡਾ ਵੀ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ-ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦੇ ਨਾਗਰੇ ਵੀ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹੇ।

ਜੂਨ 1984 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬੇਦਾਰ ਦੀ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਥਾਪੇ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜ਼ਬੇਦਾਰ, ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ 2 ਜੂਨ ਤੋਂ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਧਰਨਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਘੱਲੂਘਾਰਾ '84 ਦੇ 34 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ੁਲਮੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਲੁੱਥੜ ਚਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੌਨੇ-ਕੌਨੇ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਗੂੰਜਾਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਨ ਕੌਮੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਇਕ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰੇ ਹਨ।

ਜੂਨ '84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਕਿਚਨ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਰੌਲ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ, ਨਰਸਿਮਾ ਰਾਓ, ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ, ਅਰੁਣ ਸਿੰਘ, ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ, ਪੀ. ਸੀ. ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ, ਰਾਮ ਮੁਖੀ ਆਰ. ਐਨ. ਕਾਓ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 1973 ਵਿਚ ਗੌਲਵਲਕਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਮੁਖੀ ਬਣੇ ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦਿਓਰਸ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਘੱਲੂਘਾਰਾ '84 ਲਈ ਮੁਕੰਮਲ ਹਮਾਇਤ ਦਿਤੀ। ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਵਿੰਗ - ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਫੌਜੀ ਐਕਸ਼ਨ

ਦੀ ਮੰਗ ਬੜੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤੀਆਂ। ਤੇਲਗੂ ਦੇਸਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ. ਟੀ. ਰਾਮਾਰਾਓ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੇ ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਗੁਣ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾ ਕੇ' ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ-ਅਖੰਡਤਾ ਬਚਾ ਲਈ ਸੀ।

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਯਾਦਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਧੀ ਦਖਲਾਅਦਾਜ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਲੂਘਾਰਾ '84 ਲਈ ਸੋਵੀਅਤ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਕੇ. ਜੀ. ਬੀ, ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਰਾਮ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। 1979 ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ

ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸਿੱਧੀ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਖੇਡ, ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ। ਘੱਲੂਘਾਰਾ '84 ਦੀ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਸਕ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਪ੍ਰਾਵਦਾ' ਵਲੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਯੂ. ਕੇ. ਵਲੋਂ ਡੀਕਲਾਸੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰਵਰੀ '84 ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਯੂ. ਕੇ. ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਚਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਥੈਚਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਟੀਮ ਭਾਰਤ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਇਸ ਟੀਮ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ (ਰੇਕੀ) ਕਰਕੇ ਬਲਿਉ-ਪ੍ਰਿੰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਕੰਮਲ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਕ 'ਨਿਰਪੱਖ ਪੜਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਕੰਮਲ ਸੱਚ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੇ ਡਰੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਮੋਜੂਦਾ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੀਕਲਾਸੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਰਕਾਰ, ਜੂਨ '84 ਦੇ ਸਿੱਖ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਕੁਕਰਮ ਵਿਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸੀ।

6 ਜੂਨ, 2018 ਦੇ 'ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਮਾਨੀਟਰ' ਨੇ ਜੂਨ '84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਿਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸਟੋਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ - 'ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਟਰੇਨਿੰਗ'। ਇਸ ਸਟੋਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ 'ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ' ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੱਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਟੋਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਟੋਰੀ ਅਨੁਸਾਰ - ਭਾਵੇਂ 1984 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਮੌਸਾਦ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੂਨ '84 ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਟੋਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ '56 ਕਮਾਂਡੋ ਕੰਪਨੀ' ਨਾਲ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਹ ਇਕ-ਇਕ ਕਮਾਂਡੋ ਯੂਨਿਟ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੌਸਾਦ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਮਾਂਡੋ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ 'ਸਪੈਸ਼ਲ ਗਾਰਡ ਕਮਾਂਡੋ' ਯਾਨੀਕੀ ਐਸ. ਜੀ. ਕਮਾਂਡੋ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਦੇ 'ਪੜਛੇ' ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਉਡਾਏ ਪਰ ਜੂਨ '84 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਿਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ 'ਖੁਫੀਆ ਮੱਦਦ' ਇਕ ਡੂੰਘੇ ਭੇਦ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੱਕਦੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ 'ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧ' ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਨਵਰੀ-1992 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਸਿਮਾ ਰਾਓ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਤੈਲ ਅਵੀਵ (ਇਜ਼ਰਾਇਲ) ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅੰਬੈਸੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰਾ '84 ਵਿਚ ਰੌਲ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਕਿੰਨੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਪੋਰਟੇਬਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਫਲਾਈਟ ਮੌਡ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਕਰ ਲਵੋ'। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਫਲਾਈਟ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਬੰਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿਗਨਲ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਉਪਕਰਣਾਂ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਟ੍ਰਾਈ) ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟ੍ਰਾਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੋਬਾਇਲ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਉਡਾਣ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਨਵੰਬਰ 2009 'ਚ ਏਅਰ ਫਰਾਂਸ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਉਡਾਣ ਕੰਪਨੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2013 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਘੱਟ ਹੀ ਉਡਾਣ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕਦਮ ਕਿਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਦਿੱਕਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਇਲਟ ਅਤੇ 'ਕਾਕਪਿਟ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਸਮਿਥ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਹਾਜ਼ ਹਾਈਟੈੱਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਅਤੇ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮੋਬਾਇਲ ਵਰਗੀਆਂ ਆਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅੜਿੱਕੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੈਜੇਟ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇਕ ਪੁਰਾਣਾ ਲੈਪਟਾਪ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਕਮੀ ਆਉਣ ਜਾਂ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਵਾਲੇ ਗੋਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਕ ਦੋ ਗੰਭੀਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਸਾਲ 2000 ਵਿਚ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦਾ ਅਣਸੁਲਝਿਆ ਕ੍ਰਾਸਏਅਰ ਪਲੇਨ ਕ੍ਰੈਸ਼ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਆਟੋਪਾਇਲਟ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 2003 ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚਰਚ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਘਾਤਕ ਪਲੇਨ ਕ੍ਰੈਸ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਿੱਛੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 'ਹਾਦਸੇ ਨਾਲੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਭਲੀ' ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਯਾਤਰੀ ਹੈਂਡਫੋਨ ਲਗਾ ਕੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੋਂ ਗੀਤ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਗੇਮ ਖੇਡਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਪਰ 200 ਤੋਂ 300 ਯਾਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲੰਮੀਆਂ-ਲੰਮੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਲੰਮੀ ਉਡਾਣ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੌਂ ਸਕਣਗੇ, ਨਾ ਆਰਾਮ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ

ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣਗੇ। ਇਹ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਸਾਡੀਆਂ ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨਜ਼ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਸੈਲਫੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿ-ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਪਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰੇਲ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਲੋਕ ਫੋਨ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਯਾਤਰੀ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨ ਨਾ ਹੋਣ।

ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ

ਅਜਿਹਾ ਗੋਰਾ, ਉੱਚਾ, ਜਵਾਨ ਮੁੰਡਾ; ਇੰਨਾ ਮਨ ਲਓ 20-25 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਵੇ। ਜਸਵੰਤ ਦਾ ਮਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਘੱਟ, ਉਸਦਾ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਸਿਰਫ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਡ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਫੁੱਟਬਾਲ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਾਲਜਾਂ

ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਉੱਤੇ ਖੇਡਣ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਰਦੀਪ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ, “ਜਸਵੰਤ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਕਦੇ,“ ਜਸਵੰਤ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, “ਚਾਚਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਕਦੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦਾ ਮੈਚ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।” ਹਰਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤੇਰਾ ਮੈਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਦਸ ਖਿਡਾਰੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੇ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰੀ ਟੀਮ ਦੇ ਛੱਕੇ ਛੁਡਾ ਦਿੰਦਾ ਏਂ, ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਸਵੰਤ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ। ਪਿਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਜਸਵੰਤ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਜਸਵੰਤ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਘਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ।

ਮਹਿਕ ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਥੋੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ। ਮਹਿਕ ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਜਾਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਬ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਦਸ ਦਰਖਤ ਖੜੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੌਸਮ ਆਉਂਦਾ ਉਹ ਅੰਬ ਦੇ ਖੜੇ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੰਗਾ ਚੱਲਦਾ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਸਵੰਤ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੋ ਪੈਗ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਜਸਵੰਤ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉੱਥੇ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ

ਮਹਿਕ ਨੇ ਬੀ.ਏ. ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਪਿੱਡ ਮਹਿਕ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਪਿੱਡ ਗੁਜ਼ਾਰਦੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਘਰ ਜ਼ਿਆਦਾ-ਆਉਣ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਜਸਵੰਤ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਗ ਪੈਂਦੀ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਕੁਝ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦੀ।

ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ

ਰਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਿਆ, ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਦ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਸ਼ਰਾਬ ਕਿੰਨੀ ਬੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਪੀ ਲਓ ਤਾਂ ਆਰਾਮ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਬੇਚੈਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।”

ਮਹਿਕ ਨੇ ਬੀ.ਏ. ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਪਿੱਡ ਮਹਿਕ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਪਿੱਡ ਗੁਜ਼ਾਰਦੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਘਰ ਜ਼ਿਆਦਾ-ਆਉਣ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਜਸਵੰਤ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਗ ਪੈਂਦੀ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਕੁਝ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਮਾਂ ਗੁਆਂਢ ਘਰ ਵਿੱਚ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹਮ-ਖੁਲ੍ਹਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦਿਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਹਿਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਕਹਿੰਦੀ, “ਜਸਵੰਤ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਾਵਾਂਗੀ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਤੈਨੂੰ।” ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ

ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਲੋਕ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਪਤਾ ਚੱਲ ਗਿਆ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਪਿੱਡ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਉਹ ਕੁੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸੀ, ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਵਿਆਹ ਅਮੀਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰਾਂਗੀ, ਮੇਰੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਹੈ ਤੂੰ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ।” ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਜਸਵੰਤ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ....

ਉੱਧਰ ਮਹਿਕ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, “ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਜਸਵੰਤ ਨਾਲ ਹੀ, ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਾਨ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੀ।” ਮਹਿਕ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਨਾਂ ਲਿਆ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨਾ

ਸਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ। ਮਹਿਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਨਾ ਲਿਆ ਪਰ ਭਰਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਨਾ ਸਕੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ। ਜਸਵੰਤ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਇੱਕ ਹੀ ਗੱਲ ਕਹੀ, “ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।”

ਮਹਿਕ ਬਿਨਾਂ ਕੁੱਝ ਬੋਲੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਧੋਖਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮਹਿਕ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉੱਥੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦੇਵੋ ਮੇਰਾ।”

ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ, ਜਸਵੰਤ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਤਕਰਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

ਮਹਿਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਹਿਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਵੰਤ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮਹਿਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਸਵੰਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਮਹਿਕ ਆਪੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਵੇਗੀ।

ਜਦੋਂ ਜਸਵੰਤ ਨੂੰ ਮਹਿਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਪਤਾ ਚੱਲੀ, ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਉਹ ਹੁਣ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਦਾ। ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੁਬ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਭਲਾਉਣ ਲਈ। ਉਸ ਕੋਲ ਸ਼ਰਾਬ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਖੇਤ ਵੀ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਦਤ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸਦੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਉਹ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਨਸ਼ਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ। ਉਹ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਗਰੀਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਮਰ ਗਈ। ਜਸਵੰਤ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜਲਦੀ ਚਿਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਮਾਂ, ਇਹ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਸੀ, ਤੂੰ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਮਾਂ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਸੀ, ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗਾ।”

ਜਸਵੰਤ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਸਵੰਤ ਅਤੇ ਬੋਤਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਰਹਿ ਗਏ..... ਮਹਿਕ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਖੁਆਬ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ

ਤਸੱਲੀ

ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਨੂੰਹ-ਪੁੱਤ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਕੇ ਵਸ ਗਏ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਲੜਕੀ ਹੋਈ। ਸੁਰਜੀਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਦੂਜੇ-ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵੀਡੀਓ ਕਾਲ ਹੀ ਕਰਦੇ। ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਜਿਹੀ ਮਿਲਦੀ। ਉਂਜ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਝੋਰਾ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰ ਖਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਮਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜੰਮਪਲ ਕੁੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਊ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ 'ਤੇ ਰੋਹਬ ਨਾ ਪਾ ਲਵੇ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ। ਉਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰ ਹੁੰਦੀ। ਫੋਨ ਵੇਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੋਦੀ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ, “ਪੁੱਤ, ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤੂੰ ਹੀ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਬਹੁ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦੀ? ਅੱਗੋਂ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਨਹੀਂ ਮਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣੇ ਸੁੱਤੀ ਹੈ। “ਲੈ ਪੁੱਤ, ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਮੈਂ ਪਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਇੱਕਲੀ ਨੇ। ਨਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਉਪਰੋਂ ਤੂੰ ਬਥੇਰੀ ਰਿਹਾੜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਪਾਪਾ ਨੇ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੀ ਰੋਂਦੇ ਨੂੰ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਰਾਇਆ। ਉਂਜ ਖੇਡਦੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ, “ਮਾਂ! ਉਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੋਰ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਸਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਚਾਚੇ-ਤਾਏ ਅਤੇ ਭੂਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਲਣ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ। ਮਾਂ! ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦਾ, ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਕੁੜੀ ਕਰਕੇ ਜਗਰਾਤਾ ਕੱਟਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਹੋਰ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਉਹ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਅੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਮਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨੀ ਸਿਆਣਪ ਭਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੁੜ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਚਿਤਾਰੀ।

ਰਾਜ ਕੌਰ ਕਮਾਲਪੁਰ

ਮੌਤ

ਅੱਜ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ। ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਘਰ। ਜਦ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਅਰਥੀ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਦ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦੀ

ਅਰਦਾਸ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜਹਿ ਬੁਲਾਈ। ਅੱਗੋਂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। “ਗ੍ਰੰਥੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ।” “ਹੁਕਮ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।” “ਇਹ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਹਰਾਣੀ ਹੈ।” “ਜੀ।” “ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਘਰ ਭੁਚੰਗੀ ਦੀ ਦਾਤ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੈ।”

“ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ! ਧੀ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਤਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਦਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”

“ਸਾਨੂੰ ਭੁਚੰਗੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ।” “ਮੈਂ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜਦਾ ਹਾਂ। ਸਿਰਫ ਲੜਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਗੁਰਮਤਿ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ ਕਿ ਬੱਚਾ ਤੰਦਰੁਸਤ ਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਕੇ ਨੇਕ ਕਰਮ ਕਰੇ।”

“ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਾਡੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 1100 ਰੁਪਏ ਭੇਟਾ ਵੀ ਦਿਆਂਗੇ।” ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਇਆ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ। “ਗੁਰਮੁਖੋ! ਮੈਂ ਮਾਇਆ ਬਦਲੇ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਰਦਾਸ ਤਾਂ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।” ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੀਲੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖਿੱਝਦਿਆਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ।” “ਮੈਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਅਰਦਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ।” “ਕਿਉਂ?” “ਇੰਜ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੋ ਤੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਘਰ ਤਿੰਨ ਬੇਟੀਆਂ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ।”

ਬਲਜੀਤ ਬਰਾਜ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ

ਬੜਾ ਰੋਕਿਆ ਦਿਲ ਝੱਲੇ ਨੂੰ

ਬੜਾ ਰੋਕਿਆ ਦਿਲ ਝੱਲੇ ਨੂੰ।
ਛੇੜੀ ਨਾ ਤੂੰ ਰੋਗ ਅਵੱਲੇ ਨੂੰ।
ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਇਆ।
ਸਿਰ ਇਸ਼ਕੇ ਦਾ ਜਾਦੂ ਹੋਇਆ।
ਸੋਣ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਰਫ਼ ਸਿਸਕਦੇ।
ਬੈਠ ਸਿਰਾਣੇ ਰੋਜ਼ ਵਿਲਕਦੇ।
ਕਹਿੰਦੇ ਕਾਹਤੋਂ ਚੁੱਪ ਬੈਠੀ ਏ।
ਡਰ ਕਾਹਦਾ ਤੂੰ ਲੁਕ ਬੈਠੀ ਏ।
ਵਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ।
ਲੱਭ ਲੈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੇ ਰਾਸਤੇ।
ਹਿੱਕ ਸਾਡੀ ਤੇ ਲਿਖ ਦੇ ਕੁੜੀਏ।
ਸੋਚ ਕੋਈ ਤੂੰ ਮਿੱਥ ਕੇ ਕੁੜੀਏ।
ਅਬਲਾ ਇੱਕ ਹੋ ਬੇਪੱਤ ਹੋਈ।
ਔਰਤ ਹੱਥੋਂ ਫਿਰ ਔਰਤ ਮੋਈ।
ਗੈਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੋਸ਼ ਤੂੰ ਦੇਵੇਂ।
ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਤੇਰੀ ਹੋਸ਼ ਖੋ ਦੇਵੇਂ।
ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਕੀ ਏ ਲਾਵੇ ਚਟਕਾਰੇ।
ਕੋਈ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਕੋਈ ਫਿਟਕਾਰੇ।

ਸੰਭਲ ਅੜੀਏ ਤੂੰ ਲਾਚਾਰ ਕਿਉਂ ਹੈਂ।
ਦੇਹੀ ਦਾ ਅੜੀਏ ਵਪਾਰ ਕਿਉਂ ਹੈਂ।
ਤੇਗ ਤੂੰ ਫੜ੍ਹ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬਣਜਾ।
ਹੰਸ ਤੂੰ ਅੜੀਏ ਕਾਗੋਂ ਬਣਜਾ।
ਹਰਫ਼ਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਹਾਰ ਪਰੋ ਕੇ।
ਬੈਠ ਕਦੇ ਤੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੰਗ ਹੋ ਕੇ।
ਨਿਰਮਲ ਐਸੀ ਲੋਰ ਲੱਗੀ ਹੈ।
ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਡੋਰ ਬੱਝੀ ਹੈ
ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਕੋਟਲਾ

ਹੁਕਮਰਾਨ

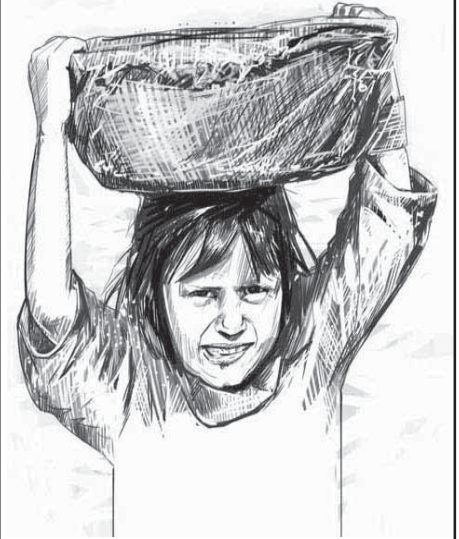
ਹੁਕਮਰਾਨ
ਮੇਰੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ
ਬੜਾ ਉੱਚਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ !
ਉਹ ਤਾਂ
ਖਾਮੋਸ਼
ਕੁੰਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਦੀ
ਘੰਢੀ ਨਪਿੱਤ ਕੇ,
ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ
ਆਖਰੀ ਚੀਕਾਂ ਦੀ
ਹੱਦ ਤੱਕ
ਉੱਚਾ ਬੁਲਾ ਕੇ
ਸੁਣਨ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ !
ਨਹੀਂ ਤਾਂ
ਉਹਨੂੰ ਕੇਹੜਾ ਦਿਖਦਾ ਨਹੀਂ...
ਕਿ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਧੁਰਤਾ
ਮੈਲ ਦੀ ਗਰੋੜੀ ਬਣ
ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਹੈ !
ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜੇ,
ਅੜੈਕਣੀਆਂ
ਅਮਨ-ਚੈਨ ਦੇ

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
(+917589431402)

ਬੂਹੇ ਭਿੱਤਾਂ ਭੰਨ ਕੇ
ਆ ਵੜੇ ਨੇ,
ਉਹਨੂੰ ਕੇਹੜਾ ਦਿਖਦਾ ਨਹੀਂ...!
ਉਹਨੂੰ ਕੇਹੜਾ ਦਿਖਦਾ ਨਹੀਂ...
ਸਿਆਹ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਰੰਗ
ਸੁਰਖ ਹੁੰਦਾ !!
ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਰਹੋ
ਕਰੁਣਾ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜਾਂ ਨੂੰ
ਅਪਣੇ ਸਿਰੋਂ
ਮੂੰਹ ਘੁੱਟ ਰੋਦੀਆਂ ਜਾਦੀਆਂ,
ਦਿਖਦਾ ਤਾਂ
ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਹੈ
ਪਰ ਉਹਨੂੰ
ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਅੱਗੇ ਡਾਹੀਆਂ
ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲੋਂ
'ਮੂੜ੍ਹੇ' ਜਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਨੇ !
ਨਹੀਂ ਤਾਂ
ਦੇਖਣ ਨੂੰ
ਉਹਨੂੰ ਕੇਹੜਾ ਦਿਖਦਾ ਨਹੀਂ।

ਤਾਂ ਜਾਣੇ

ਕਦੇ ਤੂੰ ਵੀ ਮੇਰੀ ਜੂਨ ਹੰਢਾ ਤਾਂ ਜਾਣੇ,
ਰੋਟੀ ਨਿਤ ਕਮਾ ਕੇ ਖਾ ਤਾਂ ਜਾਣੇ,
ਕਿਦਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰਕ ਤੜਕੇ ਹੀ,
ਤੂੰ ਕਦੇ ਇਕ ਦਿਹਾੜੀ ਲਾ ਤਾਂ ਜਾਣੇ,
ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਏ ਸੀ ਬੰਗਲੇ ਦੇ,
ਕਦੇ ਖੁੱਪ ਲੂ ਨਾਲ ਕਮਲਾ ਤਾਂ ਜਾਣੇ,
ਵਿੱਤੋਂ ਵਧ ਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਔਖਾ ਏ,
ਕਦੇ ਭੁਖੇ ਪੇਟ ਦਿਹਾੜੀ ਲਾ ਤਾਂ ਜਾਣੇ,
ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਥੱਬੇ ਰੁਖ ਭੁਲਦਾ ਏ,
ਕਦੇ ਗਿਣਵੇ ਜੇਬ ਚ ਪਾਤਾਂ ਜਾਣੇ
ਖਾ ਖਾ ਕਾਲੇ ਪੰਨ ਨਾਲ ਪਲਿਆ ਏ,
ਕਦੇ ਹੱਕ ਸਚ ਦਿ ਖਾ ਤਾਂ ਜਾਣੇ
ਗਰਦੀਪ ਬਿਰਦੀ
9041600900

ਸੀਨੇ ਦੀ ਅੱਗ

ਪੁੱਖ ਦੀ ਪਾਥੀ ਵਰਗੀ ਹਾਂ ਮੈਂ
ਦੱਬੀ ਹੋ ਉਸਦੇ ਵਾਂਗ
ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਗ
ਫਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਸ ਏਨਾ
ਉਸ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਪੁਆਂ
ਕਰਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ
ਉਸਦੇ ਅੰਦਰਦਾ ਦੁੱਖ
ਤੇ ਛੁਪਾ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ ਮੈ
ਦਰਦ 'ਚ ਨਿਕਲੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ
ਉਸੇ ਪੁੰਏ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰ ਕੇ
ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵਿੱਲੋਂ
ਤਰਨਤਾਰਨ
ਸੰਪਰਕ 9478793231

ਉਡੀਕ

ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ, ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਦੋਸਤ ਸੀ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦਾ, ਉਹ ਵਿੱਛੜ ਗਿਆ,
ਸ਼ਾਇਦ ਮਿਲੇਨਾ ਮਿਲੇ, ਪਰ ਮਨ ਤੇ ਮੇਰਾ, ਕਰਦਾ ਏ ਉਡੀਕ।
ਵਕਤ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਮੁੜ ਆਏਗਾ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਨ,
ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ, ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਏ ਉਡੀਕ।
ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ, ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਇਹ ਵਕਤ ਰਾਤ ਜਿਹਾ, ਤਾਰੇ ਗਿਣਦਾ ਹਾਂ,
ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਏ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਨ, ਕਰੇ ਦਿਨ ਦੀ
ਉਡੀਕ।
ਜੋ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਉਹਨੂੰ ਝੱਲਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਏ ਮਹਿਮਾਨ
'ਕੱਲ੍ਹ' ਦਾ ਹਾਂ,
ਝੂਠ, ਧੋਖਾ-ਧੜੀ ਕਰਕੇ, ਚੰਗੇ ਪਰਸੋਂ ਦੀ, ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ
ਹਾਂ ਉਡੀਕ।
ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ, ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਮੈਂ ਚੰਗਾ ਲੱਗੂੰ, ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ,
ਅੱਜ ਇੱਕ ਹਾਂ, ਕੱਲ੍ਹ ਦੋ ਹੋ ਜਾਉਂ,
ਇਸ ਆਸ ਤੇ ਟਿਕੀ ਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਉਡੀਕ।

ਇਹ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਏ,
ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ, ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਇਹ ਉਡੀਕਾਂ ਛੱਡ, ਸੰਦੀਪ, ਕੁੱਝ ਨਾ ਰਿਹਾ,
ਕਦੇ ਯਾਰ ਦੀ ਉਡੀਕ, ਕਦੇ ਸੱਜਣ ਦੀ ਉਡੀਕ,
ਕਦੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਕਦੇ ਫੁਰਸਤ ਲੱਭਾਂ, ਉਹਦੇ ਦਰ ਜਾਂਦਾ,
ਮੰਨ ਕਰਦਾ ਏ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ,
ਚਾਹੇ ਦੱਸੋ ਨਾ, ਛੁਪਾ ਲਵੇਗਾ ਉਹ,
ਜਰੂਰ ਕਰਦਾ ਹੋਊ, ਮੇਰੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ, ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ, ਪਤਾ ਏ, ਆਉਣਗੇ ਨਹੀਂ,
ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਨ ਕਰਦਾ ਏ, ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਉਡੀਕ।
ਵਕਤ ਆਏਗਾ, ਲੈ ਜਾਏਗਾ, ਪਰ ਦੱਸ ਕੇ ਜਾਹ,
ਕਰਾਂ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਉਡੀਕ, ਕੇ ਜਮ ਦੀ ਉਡੀਕ,
ਇਹਨਾਂ ਉਡੀਕਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਝ ਅਪੂਰੇ ਵੀ ਨੇ,
ਪਰ ਮੰਨ ਮੇਰਾ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ।
ਕਿੰਨੀ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ, ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ।

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ (ਨਰ), ਬਲਾਚੌਰ
ਮੋਬਾਈਲ -9041543692

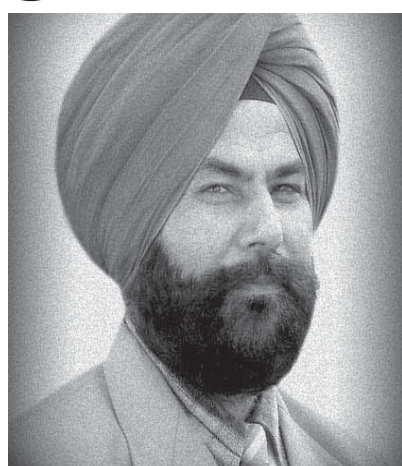
ਸੁਰਖ ਗੁਲਾਬਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ

ਸੁਰਖ ਗੁਲਾਬਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ, ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਕਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਏਨੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਜਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿਹੜੇ, ਘਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਰਲ ਕੇ ਚੁੰਘੀ,
ਨੀਤਾਂ ਵਾਲੇ ਖਾਲਮ ਖਾਲੀ, ਅੱਜ ਤੀਕਰ ਵੀ ਆਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਡੋਗੀ ਯੋਗੀ ਰਲ ਗਏ ਵੇਖੋ, ਹੁਣ ਏਥੇ ਇਕਤਾਰਾ ਬੋਲੂ,
ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਸਭ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਅਣਦਿਸਦੇ ਜਹੇ ਤਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਕੱਲ੍ਹ ਜੇਮੇ ਅੱਜ ਗੱਭਰੂ ਹੋ ਗਏ ਦੇਣ ਹਕਾਇਤਾਂ, ਆਪਾਂ ਸੁਣੀਏ,
ਬਿਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ, ਗਾਣੀ ਖਾਂ ਦੇ ਸਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਦਾਤਾ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਈ ਮੰਜੀਆਂ ਡੱਠ ਗਈਆਂ ਨੇ,
ਧਰਮ ਗੁਆਚਾ ਧੜਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਸਭ ਘਾਲੇ ਮਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਰੱਬ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੈ, ਸੂਰਜ ਵਾਂਗੂੰ ਸਭ ਦਾ ਸਾਝਾ,
ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਵੀ, ਹੁੰਦੇ ਰੋਜ਼ ਉਧਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।
ਤੂੰ ਸੀ ਸਾਡਾ ਰਾਹ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣਾ, ਭੁੱਲੇ ਭਟਕੇ ਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ,
ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ ਗਹੂ ਕੇਤੂ ਤੇਰੇ ਆਲ ਦੁਆਲੇ ਕਿਉਂ ਨੇ।

ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ
Gurbhajansinghgill@
gmail.Com
Phone: 98726
31199

ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਵਿਤਾ

ਅਮਰ 'ਸੂਫੀ'

ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਸਾਰ ਕਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਵਿਤਾ।
ਜ਼ਖਮਾਂ ਉੱਤੇ ਮਲੂਮ ਪਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ।
ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਲੇ ਲੁਕਵੇਂ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘਾ ਸੋਚਣ ਖਾਤਰ,
ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਵਿਤਾ।
ਬੇ-ਮਤਲਬ ਤੇ ਬੇ-ਸਿਰ ਪੈਰੀ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਯਾਰੋ !
ਮਨ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਛੱਡ ਧਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਕਵਿਤਾ।
ਲੋੜ ਬੁੜਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਾ ਦੇਵੇ, ਨਾਲੇ
ਸ਼ਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਨ ਕਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ।
ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਵੀ ਖ਼ਾਸ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦੈ,
ਪਰ ਨਾ ਸੋਚ ਪਲੀਤ ਕਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ।
ਸੂਰਤ ਪੱਖੋਂ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇ, ਸੀਰਤ ਹੋਵੇ ਪਿਆਰੀ ਨਿਆਰੀ,
ਜਾਦੂ ਵਾਂਗੂੰ ਅਸਰ ਕਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ।
ਸ਼ਿਅਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਐਸਾ ਇਕ ਅੰਗਾਰਾ ਹੋਵੇ ਐ 'ਸੂਫੀ',
ਪਲ ਵਿਚ ਰੱਤ ਉਬਾਲ ਧਰੇ ਜੋ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ।

ਗਜ਼ਲ

ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਕਰਕੇ ਵੇਖੀਂ,
ਸੀਸ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਅਪਣੇ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਮਰਦਾ,
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਮਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ,
ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਫਲਕ ਹੀ ਜਾਵੇ ਸਬਰ-ਪਿਆਲਾ,
ਨੱਕੋ-ਨੱਕ ਤੂੰ ਭਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਦੁੱਖ ਹਢਾ ਕੇ, ਮਾਣੀ ਸੁੱਖ ਨੂੰ,
ਜੀਉਣ ਲਈ ਤੂੰ ਮਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਕੱਚੇ-ਪੱਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ,
ਪੱਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਤਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਇਸ਼ਕ ਤੋਂ ਬਿਨ ਹੋਰ ਵੀ ਨੇ ਮਸਲੇ,
ਬਹਿਰਾਂ ਚੋਂ ਕਦੇ ਭਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਐ ਗਿੱਲ ਰਹੇ ਗਜ਼ਲਾਂ ਲਿਖਦਾ,
ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਭਰੇ ਵਰਕੇ ਵੇਖੀਂ।
ਮਨਦੀਪ ਗਿੱਲ ਧੜਾਕ
9988111134

ਮੁੜਨਾ

ਮੁੜਾਂ ਕਿਵੇਂ
ਅਜੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਰੁਕਾਂ ਕਿਵੇਂ
ਅਜੇ ਤਾਂ ਤੁਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਬੁਕਾਂ ਕਿਵੇਂ
ਅਜੇ ਤਾਂ ਸੰਭਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਪਰ ਸੱਚ ਆ ਕਿ ਜੇ
ਤੁਰ ਗਿਆ ਤਾਂ
ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਦੇ
ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਪਾਣੀ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੁੱਲ ਹੋਠੋਂ
ਲੰਘ ਜਾਵੇ,
ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।।
ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ
8360815955

ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਈ ਫਾਇਦੇ

ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਸਰੀਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਕ ਗਲਾਸ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚੰਗਾ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਓ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ 8-10 ਗਲਾਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ। ਸਵੇਰੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ 1 ਗਲਾਸ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਪੇਟ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਚਮਕਦਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੂਨ ਸਾਫ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰੋਬਲਮਾਂ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮੈਟਾਬੋਲਿਜ਼ਮ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਰਬੀ ਪਿਘਲਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਟਾਪਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੇਟ ਸਾਫ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਵਧਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਡਾਈਰੀਆ, ਕਿਡਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰੋਬਲਮਾਂ, ਗਠੀਆਂ ਸਿਰ ਦਰਦ, ਪੇਟ ਦੀ ਗੈਸ ਆਦਿ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਰੋ ਵਰਤੋ

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਤਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਟਾਈਮ ਖਾਧਾ ਖਾਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਡਾਈਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਤ ਅਤੇ ਸਵੇਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਐਨਰਜੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਫਰੈਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਐਨਰਜੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਹੈਲਦੀ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੰਚ ਅਤੇ ਡਿਨਰ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਭੁੱਖ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈਲਦੀ ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਐਨਰਜੀ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਫਰੈਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ

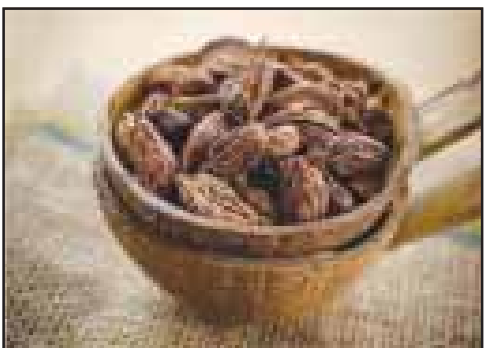
ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਤਰਾ, ਕੇਲਾ, ਸੇਬ, ਕੀਵੀ, ਸਟ੍ਰਾਬੇਰੀ ਵਰਗੇ ਫਲ ਵਿਟਾਮਿਨਸ, ਫਾਈਬਰ, ਮਿਨਰਲਸ ਅਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਨ ਭਰ ਸਰੀਰ ਸੁਸਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੂਸ ਜਾਂ ਫਰੂਟ ਚਾਰਟ ਬਣਾ ਕੇ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।

ਬ੍ਰੇਕਫਾਸਟ ਵਿਚ ਦਹੀਂ ਖਾਓ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਲਿਨੋਲਿਕ ਐਸਿਡ ਮੈਟੋਬੋਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਸਟ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦਹੀਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਕਿਨ ਸਾਫਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲੈਕਹੈਡਸ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੋਰਸ ਵਰਗੀਆਂ ਸਕਿਨ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਜਲਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਰੀਰ ਫਰੈਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਨੀਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਪ੍ਰੋਬਾਇਓਟਿਕਸ ਤੇ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਮੈਟੋਬੋਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਡੈਮੇਜ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਟੋਸਟ, ਪਨੀਰ ਕਰੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਰਾਠੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨਟਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਫੈਟੀ ਏਸਿਡ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਈ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਲੱਡ-ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੋਜਿਸ਼ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵੱਡੀ ਇਲਾਇਚੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਤਮ

ਅੱਜ ਦੀ ਭੱਜਦੌੜ ਭਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਥਕਾਵਟ ਹੋਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ ਇਹ ਥਕਾਵਟ ਵੀ ਰੋਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਜੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਘਰੇਲੂ ਨੁਸਖੇ ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਥਕਾਵਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰ ਦਰਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵੱਡੀ ਇਲਾਇਚੀ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਸਿਰ ਦਰਦ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਇਲਾਇਚੀ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਸਿਰ ਦਰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਥਕਾਵਟ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ

ਨਾਲ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਇਲਾਇਚੀ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਸੌਖ ਨਾਲ ਨਿਜਾਤ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਕਾਲੀ ਇਲਾਇਚੀ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਇਲਾਇਚੀ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਚਮੜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਖਾਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਲੀ ਇਲਾਇਚੀ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਦਾ ਰੰਗ ਨਿਖਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਇਲਾਇਚੀ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦਾ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰ ਦਰਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਅਪਣਾਓ ਇਹ ਘਰੇਲੂ ਨੁਸਖੇ

ਸਿਰ ਦਰਦ ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰ ਦਰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਤਣਾਅ, ਮੌਸਮ 'ਚ ਬਦਲਾਅ, ਬੁਖਾਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਭੋਜਨ 'ਚ ਬਦਲਾਅ। ਸਿਰ ਦਰਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਮੈਡੀਕਲ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਈਡ-ਇਫੈਕਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਿਰ ਦਰਦ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਘਰੇਲੂ ਨੁਸਖੇ ਦੱਸਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿਰ ਦਰਦ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰੇਲੂ ਨੁਸਖਿਆਂ ਬਾਰੇ। ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੁਕਾਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਣਾ ਆਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰ ਦਰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਰਕ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਓ। ਸਿਰ ਦਰਦ ਤੋਂ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ। ਪੁਦੀਨੇ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਮੇਥਲ ਸਿਰ ਦਰਦ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਭਰ ਘੱਟ ਕਰਨ 'ਚ ਬੇਦ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹਨ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਸੇਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲਓ ਪੀਨਟ ਬਟਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਉਰਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦਿਨ 'ਚ 50 ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਬ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪੀਨਟ ਬਟਰ ਲਗਾ ਕੇ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲਾਂ ਦੀ ਕਰੋ ਵਰਤੋਂ ਮੋਟਾਪੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਹਾਰ 'ਚ ਘੱਟ ਕੈਲੋਰੀ ਵਾਲੇ ਫੱਲ ਮਤਲਬ ਅਨਾਨਾਸ, ਅੰਗੂਰ ਅਤੇ ਕੀਵੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਫਾਲਤੂ ਚਰਬੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਫੀ ਸਹਾਈ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੀ ਸਰੀਰ 'ਚ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਗਾਜਰ ਅਤੇ ਮੇਓਨੀਜ਼ ਵਧਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਜਰ ਦੇ ਟੁੱਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮੇਓਨੀਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਓ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਫੈਟ ਵਾਲਾ ਆਹਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੁਆਦ ਵੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ।

ਬਾਸੀ ਚੌਲ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਈ ਫਾਇਦੇ

ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਰਾਤ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਚੌਲ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਸਮਝ ਕੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ 'ਚ ਚੌਲ ਬਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟੋ ਨਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬਾਸੀ ਚੌਲ ਸਿਹਤ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਚੌਲ ਬਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਮਿੰਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ 'ਚ ਭਿਓਂ ਕੇ ਰਾਤ ਭਰ ਲਈ ਰੱਖ ਦਿਓ। ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਇਹ ਚੌਲ ਉਬਲ ਜਾਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਸੀ ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਪਿਆਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤੇ 'ਚ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਪਰ ਬਾਸੀ ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹੋਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਬਾਸੀ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਠੰਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬਾਸੀ ਚੌਲ ਖਾਓਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਬਾਡੀ ਟੈਂਪਰੇਚਰ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰਹੇਗਾ। ਚੌਲਾਂ 'ਚ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਫਾਈਬਰਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ 'ਚ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਸੀ

ਚੌਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ ਲਈ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਦਿਨ ਭਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨਰਜੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

SAVE THE DATE

**PUNJABI
AMERICAN
NIGHT 2018**

**SUNDAY
AUGUST 19, 2018
6:30PM ONWARDS**

**EISENHOWER PARK
EAST MEADOW | LONG ISLAND**

**Mohinder Singh Taneja
Chairperson - Punjabi American Night 2018
516-840-7968
MohinderTaneja@gmail.com**

ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਹਰ ਥਾਂ ਭਟਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਿਲਦੀ ਉੱਚੀ ਹੈ ਜਦ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਭਟਕਣ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਉੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਡਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੱਭੇ ਤੇ ਇੱਕ ਰੁੱਖ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪੰਛੀ ਦੇ ਅਲਾਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ। ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਲਕਲ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇ ਤੇ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਸਵੱਛ ਰੁਮਕਦੀ

ਖੁਦ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ

ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨੰਗੇ ਪਿੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੀਜ਼ੇ ਤੇ ਕੋਕ ਨਾਲ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਹ ਸ਼ੁਟ ਵੱਟੀ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਤੁਰਦੇ ਹਨ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਨ
ਸੰਪਰਕ: 75290-05861

ਹਵਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁੱਲਾ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸੋਗਾਤ ਜਾਪੇ। ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ 'ਤੇ ਨਿਕਲਿਆ ਇਨਸਾਨ, ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਡੇ ਜਾਂਦੇ

ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਖੁੱਭ ਕੇ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਮਨ ਨੂੰ ਫਰੋਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਲ ਸਰੋਤ ਤੁਹਾਡਾ ਅੰਦਰਲਾ ਮਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅੰਦਰਲੀ ਸ਼ਾਂਤ ਅਡੋਲ ਅਵਸਥਾ ਇਲਾਨ

ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਬਗੀਚੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੂਟੇ ਉਗਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਆਭਾਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ। ਇੰਜ ਹੀ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ ਫਿਰ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਖਿੜੇ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਚੁੱਪ ਇਸ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਖਿੜੇ ਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਫੁੱਲ ਸਾਡੇ ਮਨ 'ਚ ਰੰਗ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਤੋਤਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਫੁਆਰੇ ਫੁੱਟ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਭੱਜਾ-ਭੱਜਾ ਆ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਟਿਕਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਵਗਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ, ਉੱਡਦੇ ਪੰਛੀ ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੀਜ਼ੇ ਤੇ ਕੋਕ ਦੇ ਘੁੱਟ ਭਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਸਕੀ ਜਾਂ ਵਾਈਨ ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਸਮਝ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਇਹ ਖਰਮਸਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਖੁਸ਼ੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੁਲਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਮਹਿਸੂਸ

ਕਰਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨੰਗੇ ਪਿੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੀਜ਼ੇ ਤੇ ਕੋਕ ਨਾਲ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਹ ਸ਼ੁਟ ਵੱਟੀ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਖੁਸ਼ੀ ਰੁੱਖ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪੰਛੀ ਦਾ ਉਹ ਗੀਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੀ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਦੇ ਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚਾਰਦੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਬੰਸਰੀ ਦੀ ਹੋਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਝੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਰੱਬ ਨੇ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਿਖੇਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਮਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਰੱਬ ਜੋ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਿਰਜਕ ਹੈ, ਰੁੱਖ, ਬੂਟੇ ਤੇ ਫੁੱਲ, ਫਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੰਡਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖਾਲੀ ਤੇ ਉਦਾਸ ਮਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਟਕਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਤੁਹਾਡਾ ਅੰਦਰਲਾ ਮਨ ਹੈ। ਜੇ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਖਿੜ ਪਵੋ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹੋਗੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ। ਬਾਹਰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਖਾਵਾ ਹੈ।

ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਝਾਤ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰਿਆ ਅਨੁਭਵ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੋਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ

ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਬਾਲਕੋਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਉੱਡਦੇ ਪੰਛੀ ਦੀ ਇੱਕ ਝਾਤ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਸ਼ਾਂਤੀਨਗਰ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਕੋਲ ਦਿੱਲੀ-ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਰੋਡ ਤੇ ਲੋਨੀ, ਗਾਂਜੀਆਬਾਦ ਸਥਿਤ ਜੀਵਨ ਜਯੋਤੀ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਦਾ ਨਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਾਕਫ਼ੀਅਤ ਦਾ ਮੋਹਤਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਡਾ. ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਰਜ਼ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਦਾ ਉਥੇ ਇਲਾਜ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਵੀ ਸੁਮਿਤ ਜੀਵਨ ਜਯੋਤੀ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆ ਸੀ ਕਿ 45 ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਕੋਲ ਇਕ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਸਟੂਲ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ। ਹੌਲੀ ਜਿਹੇ ਬੋਲਿਆ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਨਾਮ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਸੁਰੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਂਗੀਰਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦਪੁਰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਠਮਾਟਰਾਂ ਦੀ ਆੜ੍ਹਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ, ਸੁਮਿਤ ਆਪਣੇ ਲੈਟਰਹੈੱਡ ਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ। ਸੁਮਿਤ ਨੇ ਪਰਚੇ ਤੇ ਉਮਰ ਵੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, ਦੱਸੋ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਨੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਉਮਰ 42 ਸਾਲ ਹੈ।

ਸੁਮਿਤ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਆਦਮੀ ਘੱਟ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ ਨਾਲ ਪਿੱਠ ਟਿਕਾ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਬੋਲਿਆ। ਗੁਪਤਾ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਰਜ਼ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਮਰ ਨਹੀਂ।

ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜੁੜੀ ਹੈ। ਸੁਨੀਲ ਗੁਪਤਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੰਮ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਵੀਹ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਸਿੱਧਾ ਸੌਂਦੇਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਲੀ ਧੱਦੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਬੋਲੀ।

ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਲੈਕਮੇਅਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਜ਼ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦਬਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਮੰਗਾਂਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਚਾਈ ਪਰਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਦਮੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੁਰੀ। ਜੋ ਵੀ ਮਿਲੇ, ਜਲਦੀ ਮਿਲੇ, ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਉਤਾਵਲਾਪਣ ਝਲਕਣ ਲੱਗਿਆ, ਲੜਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਵੀ ਚੱਲੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੇਅੌਲਾਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਸੰਤਾਨ ਸੁਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿੰਨ ਫ਼ਾਇਦੇ ਹੋਰ ਹੋਣਗੇ। ਸੁਮਿਤ ਨੇ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਗੱਡ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਤਿੰਨ ਫ਼ਾਇਦੇ?

ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸੋ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੜਕੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਚਾਰ ਲੱਖ ਅਤੇ ਲੜਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਛੇ ਲੱਖ ਨਕਦ ਦੇਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਠੀਕ ਹੈ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਥ ਮਿਲਾਏ ਅਤੇ ਗੁਪਤਾ ਆਪਣਾ ਐਡਰੈਸ ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਬੇਅੌਲਾਦ ਬਣ ਕੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਮਿਤ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੁਨੀਲ ਗੁਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦਾ ਹੈਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਸੀਕ ਅਹਿਮਦ ਸੀ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਗਿਰੋਹ ਸਰਗਰਮ ਹੈ।

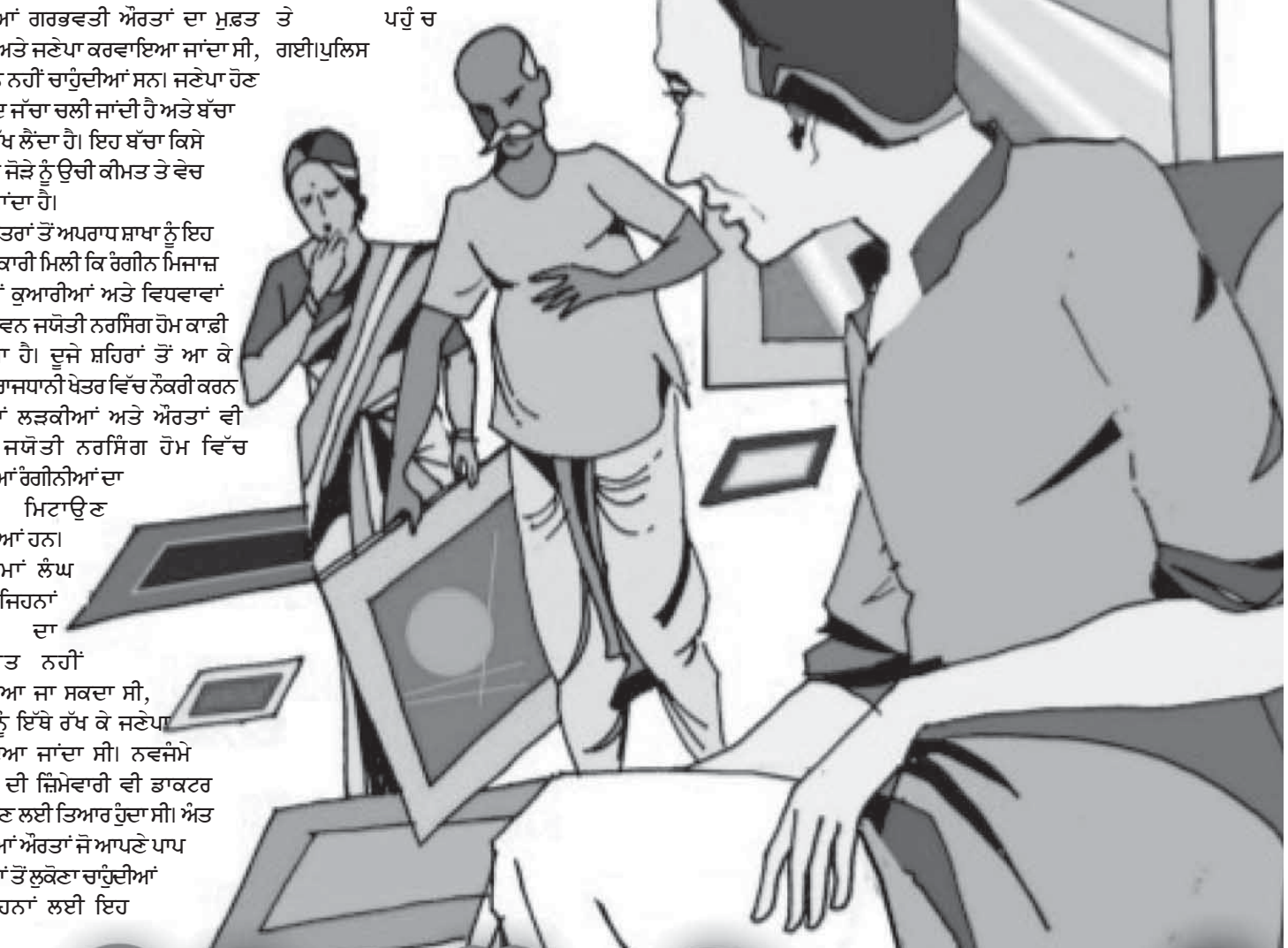
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਗਿਰੋਹ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ

ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ। ਕੜੀ ਨਾਲ ਕੜੀ ਜੁੜਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋਨੀ, ਗਾਂਜੀਆਬਾਦ ਸਥਿਤ ਜੀਵਨ ਜਯੋਤੀ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਦਾ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਗੁਪਤਾ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਡਾ. ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬੇਅੌਲਾਦ ਜੁੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਜਣੇਪਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਣੇਪਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਚਾ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਾ ਸੁਮਿਤ ਰੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਚਾ ਕਿਸੇ ਬੇਅੌਲਾਦ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਉਚੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਰੰਗੀਨ ਮਿਜਾਜ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਆਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਜਯੋਤੀ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਕਾਫ਼ੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਜੀਵਨ ਜਯੋਤੀ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਰੰਗੀਨੀਆਂ ਦਾ ਕਲੱਕ ਮਿਟਾਉਣ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜਣੇਪਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਸੁਮਿਤ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਲੁਕੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ

ਦੇਖਿਆ। ਵਸੀਕ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਉਸਦੇ ਮਨ ਤੋਂ ਸ਼ੱਕ ਮਿਟਾਇਆ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਕਰੀਬੀ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ। ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਗਏ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਬੱਚੀ ਲੈਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਦੋ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬੱਚੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ

ਸੁੰਨੀ ਕੁੱਖ ਦੇ ਵਪਾਰੀ

ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਰਦਾਨ ਸੀ। ਸੁਨੀਲ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅੌਲਾਦ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਮੁਫਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10 ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ। ਵਸੀਕ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਸੁਮਿਤ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ, ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਭੂਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਣ ਗਏ। ਵਾਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲੜਕੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮਿਲ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੜਕੀ ਹੀ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਮਿਤ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਵਜ਼ੋ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਰਕਮ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਿਲਕੁਲ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜੀ। ਵਸੀਕ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਰਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੈਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਜਨਾ ਬਣੀ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਤਹਿ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੁਮਿਤ ਨੇ 3 ਵਜੇ ਦਾ ਵਕਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਆਇਆ ਉਹ 20 ਮਿੰਟ ਲੇਟ। ਉਸਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਵਸੀਕ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਈਦ ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਰ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੁਮਿਤ ਨੇ ਈਦ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ

ਨੇ ਦਬੋਚ ਲਿਆ। 28 ਸਾਲਾ ਸੁਮਿਤ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਮਾਮਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਔਸਤ ਕਿਸਾਨ ਸਨ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਮਿਤ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਤੇ ਸੇਲਜ਼ਮੈਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਪਰਚੇ ਦੇਖ ਕੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿੱਚਾਰ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 2007 ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਇਕ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਵੀ ਵੱਧ ਸੀ। ਮਹਿੰਗੀ ਫੀਸ, ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਕਾਲਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਗਾਰਡਨ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਉਸਦੀ ਆਸ਼ਕੀ ਰੇਣੂ ਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੰਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ ਪਰ ਰੇਣੂ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅੰਤਰ ਜਾਤੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਮਦਨ

ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿਮਾਗੀ ਚਾਲ ਚੱਲੀ ਅਤੇ ਤਿਕੜਮ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਸੁਮਿਤ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਫ਼ਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਜਾਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਫ਼ਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਦਵਾਈ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸਰੰਚਨਾ, ਰੋਗ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਚਲਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਈ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਮਾਮਲਾ ਉਲਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂਚ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਸਲਾ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸਨੇ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਚੱਲ ਵੀ ਪਿਆ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਦੀਨਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਵੀ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ, ਉਹ ਸੁਮਿਤ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਆਇਆ। ਸੁਮਿਤ ਨੇ ਕੁਸ਼ਲ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਲਾਜ ਸਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਵੀ ਜੁੜ

ਗਈ। ਉਹ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਵਿੱਚਾਰ ਸੁਮਿਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁਆਰੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਗਰਭ ਪੰਜ-ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡੇਗਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਅਤੇ ਦੀਨਾਨਾਥ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਬੇਅੌਲਾਦ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਨਾਨਾਥ ਨੇ ਲੋਨੀ ਦੇ ਇਕ ਪੰਡਤ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੋਰਖਪੰਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਸੁਮਿਤ ਦਾ ਧੰਦਾ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਬੱਚਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੁਮਿਤ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਸਮਝ ਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਕਰੇ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਸੁਮਿਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਬੱਚੀ ਉਹ ਕਥਿਤ ਸੁਨੀਲ ਗੁਪਤਾ ਯਾਨਿ ਵਸੀਕ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸਨੂੰ ਦੀਨਾਨਾਥ ਨੇ ਕਿਤਿਉਂ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ 25 ਹਾਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੀ ਵਿਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਉਹ ਮੁਕੱਦਸ ਅਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਗਰ ਰਾਏ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਬਾਰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮੂਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 20 ਫਰਵਰੀ 1921 ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕੇ ਨੂੰ 'ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ' ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਕੇ ਸਮੇਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਹੋਈਆਂ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕਸਰ ਉਦਾਸੀ, ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਧੂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਜਾਗੀਰਾਂ ਆਦਿ ਲਗਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਵਿਗਾੜ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਰੋਸ ਤੇ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਰੋਸ ਨੇ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ' ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਹਿੱਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ।

ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਮਹੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਹੰਤ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਜਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਚ ਕਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1918 ਈ. 'ਚ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਫ਼ਸਰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਇਆ, ਮਹੰਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਤੰਗ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਭਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

1920 ਈ. ਨੂੰ ਕੱਤਕ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਮਹੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ ਨੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸੌ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਸ ਉਤੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ 23 ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ 6 ਫਰਵਰੀ 1921 ਈ. ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਤੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹੰਤ ਦੇ ਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਚਰਣ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ, ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ, ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਅਤੇ ਸ. ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ ਨੇ 7 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਬੁਲਾਈ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਮਹੰਤ ਦੀਆਂ ਘਟੀਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ 19 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਤਰੀਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਜਥਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਧਾਰੋਵਾਲੀ ਤੇ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਲੈ ਕੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਦੋਹਾਂ ਜਥਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਦਾ ਜਥਾ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਥਾ ਨਾ ਰੁਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਜਥਾ 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਮਹੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮਹੰਤ ਨੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਛੱਤ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਬੈਠੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿਚ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਖ਼ੂਨੀ ਸਾਕੇ ਸਬੰਧੀ ਸ. ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਾਂ ਭੇਜੀਆਂ। 21 ਫਰਵਰੀ 1921 ਈ. ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮੁਖੀ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੀਆਂ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਆ ਗਿਆ। 22 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਕੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ 'ਚ ਰੋਹ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਮਰ ਕੱਸੇ ਕਰ ਲਏ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਗੁਰਮਤਿ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਹਿਰ ਵਿੱਢਣ ਲਈ ਇਕ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਇਆ। 1927 'ਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਰਾਗੀ ਤੇ ਤਬਲਾ ਵਾਦਕ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ: ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ

ਸਿੱਖ ਮਿਸਲ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ 'ਰਾਮਗੜੀਆਂ' ਮਿਸਲ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ, ਸਰਦਾਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਨੇ 'ਦਲ ਖਾਲਸਾ' ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਖਿਰਾਜ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ, ਉੱਥੇ ਹੋਰਾਂ ਮਿਸਲਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਹਿਮਦਸ਼ਾਹ ਦੁਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਈ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਮਾਣਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।

1803 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1757 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਮਿਸਲ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣੇ। ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਬਹਾਦਰ, ਦਲੇਰ, ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਿਆਣੇ ਯੋਧੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਹੀ ਗੱਡੋ ਮਾਲਾ, ਭੰਗਾ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਆਦਿ ਪਰਗਣਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੀ ਕਈ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰਤਾ ਗੰਢਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ

ਸਿੰਘ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, 'ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੇ ਵਰਿਆਮਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। 1803 ਵਿੱਚ ਜਦ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਅਜੇ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਕਈ ਜੋਧਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੇ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ' ਵੱਲ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਸਰਚ ਬੋਰਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਘਾਲਣਾ' ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲਿਖਾਰੀ ਸਰ ਲੈਲ ਗ੍ਰਿਫਠ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ' ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ 'ਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦਾ ਪੰਜਾ ਕੇਸਰ ਨਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਪਰਚੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਈ।' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ' ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਲਿਆ।"

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦ ਲਾਹੌਰ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦੀ ਬੜੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਸੂਰ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੀਰਤਾ ਦੇ ਜੋਹਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਸੂਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਸਮੇਂ ਦਿਖਾਏ, ਜਿਹੜੀ ਕਸੂਰੀਏ ਪਠਾਣਾਂ ਕੁਤਬਦੀਨ ਖ਼ਾਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲੜੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਚੋਣਵੇਂ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੇਗ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰ ਉੱਠੇ। ਇਨ੍ਹੀ ਭਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪਰਗਣੇ ਘੁਮਣ ਨੂੰ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ 11 ਪਿੰਡ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਸੀ; ਵੀ ਦਿੱਤੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਮੈਦਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਦੇ ਨਿਡਰ ਯੋਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਨ ਦੇ ਵੀ ਬੜੇ ਸਾਫ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਐਸੇ

ਘੁਲ-ਮਿਲ ਗਏ ਕਿ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਕਦੇ। ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1803 ਤੋਂ 1816 ਤਕ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜਿੰਨੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੰਨੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਬਿਠਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਾਬਾ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਜਿੱਥੇ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਵੀ ਅਨਿਨ ਸਿੱਖ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 'ਬੁਗਾ ਰਾਮਗੜੀਆ' ਬਣਾਵਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੁਲ ਦੇ ਕਿੰਗਰਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਪੱਚੀਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪੱਥਰ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ। ਗੁਰੂ-ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਅਟੱਲ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਰਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਬੋਦਲ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

1816 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ

ਭਰਪੂਰ ਇਸ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਭਰਾ ਸਰਦਾਰ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਾਚਾ ਸਰਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਗੀਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਥਾਨ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਅੱਠ-ਨੁਕਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 'ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ' ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ?

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟਵੀਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਠੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਖਵਾਜਾ ਅੰਮ. ਆਸਿਫ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਟਵੀਟ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਚਾਈ ਦੱਸਾਂਗੇ... ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ। ਇਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਜਿਹੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਝੂਠੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਚਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਮੁਰਖਤਾ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 33 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਉਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੈਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਛਾਉਣੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਥਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਠੌਰ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਝੂਠ ਅਤੇ ਮੱਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਖ ਵੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਸੀਤ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਿੰਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪੱਖ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਉਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਧੀ ਸੰਸਥਾ (ਸੈੱਟੋ) ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 1955 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਤੁਰਕੀ, ਈਰਾਨ, ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਸੈੱਟੋ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਨਾਟੋ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੇਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ। ਸੰਧੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਸਬੰਧੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਨਾਂਅ ਬਗਦਾਦ ਸੰਧੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਬਗਦਾਦ 'ਚ ਸੀ। ਪਰ 1958 ਵਿਚ ਇਰਾਕੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਰਾਕ ਇਸ ਗਰੁੱਪ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬਦਲ ਕੇ ਸੈੱਟੋ ਰੱਖਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਘੱਟ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਦੇਸ਼ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅੰਕਾਰਾ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ

ਨੂੰ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਯੋਮ ਕਿੱਪੁਰ ਯੁੱਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ, ਜਦ ਕਿ ਇਰਾਕ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਫ਼ੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸੈੱਟੋ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ 1965 ਜਾਂ 1971 ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵੀ ਸੈੱਟੋ ਨੇ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸੇਵੀਅਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਧੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ 1979 ਵਿਚ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਿ 1974 ਵਿਚ ਤੁਰਕੀ ਵਲੋਂ ਸਾਇਪਰਸ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਈਰਾਨੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟਵੀਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਠੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਖਵਾਜਾ ਅੰਮ. ਆਸਿਫ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਟਵੀਟ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਚਾਈ ਦੱਸਾਂਗੇ... ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ। ਇਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਜਿਹੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਝੂਠੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਚੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਵਲੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬਲਿਦਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਜੋਂਗ ਸ਼ੁਆਂਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ

ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਇਹ ਵੇਖ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੇ। ਚੀਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿਚ ਚੀਨ ਵਲੋਂ 50 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਲੰਘਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਨੂੰ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੱਕ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਾਮਿਦ ਕਰਜ਼ਾਈ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਖੇਤਰੀ ਗਠਜੋੜ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫ਼ੌਜ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਚੀਨ ਤਿੰਨ ਪੱਖੀ ਯੋਜਨਾ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਅਤੇ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚੀਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਚੀਨ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਂਝੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਸਬੰਧੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਾਰਤ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜਿਤੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਖੀਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਨ, ਅੱਤਵਾਦ ਅੱਤਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਖ਼ਸ਼ਦਾ।

ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਇਕ ਨਵੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਝੁਕੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੂੰ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਕਿੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਰਟੂਨ ਚਰਿੱਤਰ ਮਾਈ ਫਰੈਂਡ ਗਣੇਸ਼

ਰਾਜੀਵ ਐਸ. ਰੁਈਆ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਬਾਲ ਫਿਲਮ 'ਮਾਈ ਫਰੈਂਡ ਗਣੇਸ਼' ਵਿਚਲਾ ਅੱਠ ਸਾਲਾ ਨਾਇਕ ਆਸ਼ੂ (ਮਾਸਟਰ ਅਲੀ) ਹੈ ਜੋ ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਘਰ ਦੀ ਨੌਕਰਾਣੀ ਗੰਗੂਬਾਈ (ਉਪਾਸਨਾ ਸਿੰਘ) ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਆਸ਼ੂ ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਣੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨ

ਮੁਸ਼ਕਰਾਜ (ਚੂਹੇ) ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੱਸਣਾ-ਖੇਡਣਾ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣਾ ਆਸ਼ੂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਪਾਤਰ ਗਣੇਸ਼ ਆਸ਼ੂ ਨਾਲ ਖਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬੱਸ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਣੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਚਮਤਕਾਰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਮੁਸ਼ਕਰਾਜ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉੱਡਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰ ਨੱਚਦਾ ਟੱਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਸ਼ੂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਸ਼ੂ ਦੀ ਦੋਸਤ ਤਾਨੀਆ ਬਹੁਤ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗਣੇਸ਼ ਆਸ਼ੂ ਨੂੰ ਹੱਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗਣੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ, ਫੁਰਤੀਲੇਪਨ ਅਤੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਨਮੋਲ ਬਚਨ

- × ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਟੁੱਟਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਜੁੜਦੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਹਿਸਾਸ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
- × ਸੱਚਾ ਦੋਸਤ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਿਰਫ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਹੀ ਨਾ ਦੱਸੇ, ਸਗੋਂ ਖਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਾਵੇ।
- × ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਲੋਕ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹਨ।
- × ਜਦੋਂ ਦੋ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਕਹਾਉਣ ਦੀ ਜੰਗ ਛਿੜ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਦੋਸਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ।
- × ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੋ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਬੁਰਾਈ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਾ ਆਵੇ।

ਛੋਟੂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ

ਧੀਰੂ ਬਾਂਦਰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਛੋਟੂ ਪਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਤਾਂ ਸਿਰੇ ਦਾ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਸੀ ਪਰ ਛੋਟਾ ਛੋਟਾ ਬਾਂਦਰ ਸਮਝਦਾਰ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਪਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਅੱਤ ਮਚਾਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਛੋਟੂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਦੀ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਕਰਕੇ ਪਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਹੱਥ ਲੱਗੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਪਾਲ ਲਈ ਸੀ। ਛੋਟੂ ਬਾਂਦਰ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਰੋਕਦਾ ਪਰ ਪਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਕਿਤੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੂ ਬਾਂਦਰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਤੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਦਾ, 'ਆਖਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਕਿੰਝ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇਗੀ?' ਪਰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਕੋਲੋਂ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਟੁੱਟੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਪੁਰਜੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਧੀਰੂ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ਖਿਡੋਣਾ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਕ ਛੋਟੂ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਖੂਬ ਖੇਡਿਆ ਪਰ ਪਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਹੱਥ ਲਗਦੇ ਹੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਾਰ ਦੇ ਟਾਇਰ,

ਸੀਟਾਂ, ਸਟੇਰਿੰਗ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸਭ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਛੋਟੂ ਬਾਂਦਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਫਿਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। 'ਆਖਰ ਇਹ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ? ਆਹ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲਾ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਆਹ ਮੇਰੀ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਨੇ?', ਉਸਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਿਆ। ਉਹ ਅਜੇ ਸੋਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਧੀਰੂ ਬਾਂਦਰ ਆ ਗਿਆ।
ਅੱਜ ਛੋਟੂ ਬਾਂਦਰ ਕਾਰ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਐਨਾ ਮਗਨ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਛੁਪਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੇ ਟੁੱਟੀ ਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਏ ਅੱਗੇ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, 'ਪਿਤਾ ਜੀ, ਆਹ ਕਿਸ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਨੇ?' 'ਤੇਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਕਿਸ ਕੰਮ, ਤੋੜ ਕੇ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ, ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ', ਆਖ ਧੀਰੂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਖੱਪੜ ਜੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਘਬਰਾਏ ਛੋਟੂ ਨੇ ਪਿੱਕੂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਕੂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਂਟ ਪਈ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੀਂਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਠੰਢ ਵੱਧ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਢੰਗ ਸਿਖਾਏ। ਉਹ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਕਰਦੇ ਬੋਲੇ, 'ਜੇ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹੋ

ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ।' 'ਹੈ! ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਆਖਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਵਾਂ ਸਾਲ?' ਛੋਟੂ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਆਈ ਗੱਲ ਆਖ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਧੀਰੂ ਬਾਂਦਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਪੁੱਤਰ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਉੱਝ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਦਿਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਿਨ ਜੋ ਕੁਝ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।'
ਛੋਟੂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੱਕਦੇ ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲੇ, 'ਤੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰੱਖਦੇ ਤੇ ਜੇ ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਪਿੱਕੂ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਤੋੜਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਬਣ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਤੋੜਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਬਣਦੇ ਹਨ।' ਛੋਟੂ ਬਾਂਦਰ ਬੜੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਪਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਬੜੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਲੈ ਬਈ ਛੋਟੂ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਪਿੱਕੂ ਬਣਾਂਗਾ। ਧੀਰੂ ਬਾਂਦਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਧਪਾਈ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ।

● ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਕੜੋਨਾ

ਨੌਕਰ, "ਸੇਠ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਨਾ। ਸੇਠ ਬਾਕੇ ਲਾਲ, "ਹਾਂ ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈਂ? ਨੌਕਰ, "ਜੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਚਾਬੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਤਿਜੋਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ।
××××××××
ਸੰਗੀਤਾ, "ਅੱਜ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕਦਮ ਮਦਾਰੀ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹੋ। ਸੁਰੇਸ਼, "ਠੀਕ ਕਹਿ ਰਹੀ ਏਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਂਦਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਮਦਾਰੀ ਤਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਹੀ।
××××××××
ਸੁਖੀਰਾਮ ਤੇ ਦੁਖੀਰਾਮ ਚੱਲਦੇ ਚੱਲਦੇ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕਬਰਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਖੀਰਾਮ ਨੇ ਸੁਖੀਰਾਮ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਕਿੰਨੇ ਖੁਸ਼ਨਸੀਬ ਹਨ ਇਹ ਲੋਕ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਟੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੌ ਰਹੇ ਹਨ।

ਚੁਟਕਲੇ

ਇੰਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਰਦਾ ਕਬਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਇਸ ਸ਼ਾਂਤੀ-ਆਰਾਮ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਤੁਸੀਂ ਦਿਓਗੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ?
××××××××××××××××××
ਪਿਤਾ, "ਚਿੱਟੂ ਕੀ ਬਾਹਰ ਹਵਾ ਖਾਣ ਚੱਲੇਗਾ?
ਚਿੱਟੂ, "ਨਹੀਂ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਖਾਧੀ ਹੈ, ਹਵਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਉਹ ਪਿਘਲ ਜਾਵੇਗੀ।
××××××××
ਅਧਿਆਪਕ, "ਚਾਦਰ 'ਤੇ ਚਾਹ ਕਿਸ ਨੇ ਡੋਲੀ, ਇਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ।
ਵਿਦਿਆਰਥੀ, "ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਭਾਵ ਮੰਮੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ?
ਅਧਿਆਪਕ, "ਹਾਂ।
ਵਿਦਿਆਰਥੀ, "ਓ ਕੰਬਖਤ, ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਨਾ ਧੋਤੀ ਚਾਦਰ ਦਾ ਸੱਤਿਆਨਾਸ। ਪੈ ਗਈ ਤੇਰੇ ਕਲੇਜੇ ਵਿੱਚ ਠੰਢ? ਹੁਣ ਆਉਣ ਦੇ ਤੇਰੇ ਪਿਓ ਨੂੰ, ਉਹੋ ਧੋਵੇਗਾ ਚਾਦਰ।

ਕਵਿਤਾ: ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ

ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ,
ਸਾਡੇ ਲਈ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੋਮਾ, ਸਾਡੇ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ।
ਗਿਆਨ ਦੇ ਗੱਢੇ ਵੰਡਦੇ ਸਾਨੂੰ,
ਨਿੱਤ ਸਕੂਲੇ ਆ ਕੇ।
ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਪੂਰਾ,
ਮਿਲੀਏ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ।
ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਕੇ,
ਜਾਈਏ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੇ।
ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ।
ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਹਾਂ ਕਰਦੇ
ਪੜ੍ਹੀਏ ਮਨ-ਚਿੱਤ ਲਾ ਕੇ।
ਚੰਗੇ ਬੱਚੇ ਅਸੀਂ ਕਹਾਉਣਾ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਰੁਸ਼ਨਾ ਕੇ।
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਅਮਲ ਜੋ ਕਰਦਾ,
ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਦੇ ਨਾ ਹਾਰੇ,
ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ।
ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰੱਖਦੇ ਸਾਨੂੰ,
ਝਿੜਕਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ।
ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦੀ,
ਸਾਨੂੰ ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਂਦੇ।
ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਹੋ ਬਣਨਾ,
ਹੋਣ ਵਾਰੇ-ਨਿਆਰੇ।
ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ।
-ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਚਹਿਲ, ਮੋਬਾ: 90565-26703

- ### ਸੁਝਾਵਾਂ
1. ਧਰਤੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਭਗਵਾਨ, ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿਆ ਜਹਾਨ।
  2. ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਂਦਰ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ, ਘਰ ਆਪਣਾ ਉਜਾੜਨ ਵਾਲੀ, ਰੁੱਖਾਂ 'ਚ ਲਟਕਾਂ ਆਪਣਾ ਘਰ, ਫੁਰਰ ਫੁਰਰ ਉੱਡਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ।
  3. ਕਾਰਤਿਕੇ ਦਾ ਵਾਹਨ ਅਖਵਾਏ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਛੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਪਾਵੇ, ਬੱਦਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਦਾਨ, ਨਾਂਅ ਦੱਸੋ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਚਾਣ।
  4. ਅੱਗੋ-ਅੱਗੋ ਭੱਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਿਮਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾਵੇ।
  5. ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ, ਜਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ।
  6. ਬੁੱਝੇ ਲੋਕੋ ਇਕ ਪਹੇਲੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕੱਟਦੀ ਤਾਂ ਬਣ ਜਾਵਾਂ ਨਵੀਂ ਨਵੇਂਲੀ।
  7. ਦਾਨ ਦੇਈਏ ਅੱਗੇ ਆਵੇ, ਮੰਗੀਏ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਵੇ।
  8. ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਹਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ।
  9. ਸਿਦਕੀ ਨਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ, ਕਾਇਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਸਣ।
  10. ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰੇ।
- ਉੱਤਰ (1) ਪੈਸਾ, (2) ਬਿਜੜਾ, (3) ਮੋਰ, (4) ਸਮਾਂ, (5) ਵਿਆਜ, (6) ਪੈਨਸਿਲ, (7) ਕੜਾ, (8) ਆਲੂ, (9) ਕਿਸਮਤ, (10) ਕੁੱਤਾ।
-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੌਚ
ਮੋਬਾ:98763-22677

ਨਿਧੀ ਕੋਈ ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦੇਵੇਗੀ

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਨਿਧੀ ਅਗਰਵਾਲ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੈ, ਹੋਵੇ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀ ਸਿਨੇ ਐਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬੈਸਟ ਫੀਮੇਲ ਡੈਬਿਊ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਟਾਈਗਰ ਸ਼ਰਾਫ ਦੇ ਆਪੋਜਿਟ ਫਿਲਮ 'ਮੁਨਾ ਮਾਈਕਲ' ਨਾਲ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਊ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਲਗਭਗ 300 ਚਾਹਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ, ਪਰ ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬੈਸਟ ਡੈਬਿਊ ਐਵਾਰਡ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉੱਝ ਨਿਧੀ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ 'ਸਬਯਸਾਚੀ' ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਡੈਬਿਊ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਲਈ ਉਹ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਫਿਲਮ 'ਸਬਯਸਾਚੀ' ਲਈ ਮੈਂ ਤੇਲਗੂ ਕਾਫੀ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਅਜੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇਲਗੂ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਮੈਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ

ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕੋ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਫਿਲਮ 'ਸਬਯਸਾਚੀ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਸਾਈਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦੇ ਸਕਾਂ। ਬੱਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਧੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਫਿਲਮ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉੱਝ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਉਹ ਕੰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਮਨਾਉਣ ਘਰ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਖੂਬ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹਾਂ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰੇ ਕਿ ਅਗਲਾ ਸਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ।"

'ਬਿੱਗ ਬੌਸ 11' ਜੇਤੂ ਸ਼ਿਲਪਾ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਹਿਨਾ ਖਾਨ ਨੇ ਤੋੜੀ ਚੁੱਪੀ, ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ

'ਬਿੱਗ ਬੌਸ 11' ਦੀ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਹਿਨਾ ਖਾਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਹਿਨਾ ਨੇ ਵੀ ਚੁੱਪੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਿਨਾ ਖਾਨ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਸ਼ਿਲਪਾ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਚ ਵੀ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਹਿਨਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗੀ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ 18-19 ਲੱਕਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਇੱਕਲੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇੱਕਲੇ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।"

ਪਾਰਟੀ ਮੌਕੇ ਟਰਾਂਸਪੈਰੈਂਟ ਡਰੈੱਸ 'ਚ ਦਿਖੀਆਂ ਮੰਦਿਰਾ-ਸ਼ਬਾਨਾ, ਹੋਰ ਕਈ ਸਿਤਾਰੇ ਆਏ ਨਜ਼ਰ

ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ 'ਚ 'ਜੀ' ਦੇ 25 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਕਈ ਵੱਡੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਮੰਦਿਰਾ ਬੇਦੀ, ਸ਼ਿਬਾਨੀ ਦਾਂਡੇਕਰ ਬਲੈਕ ਕਲਰ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੈਰੈਂਟ ਆਊਟਫਿੱਟ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੰਗਨਾ ਰਣੋਤ ਸਫੇਦ ਰੰਗ ਦੇ ਬੋਲਡ ਗਾਊਨ 'ਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਮਹਾਨਾਇਕ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ, ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ, ਅਰਜੁਨ ਕਪੂਰ, ਮੌਨੀ ਗਾਏ, ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੁਕੋਣ, ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ, ਜ਼ਰੀਨ ਖਾਨ, ਕਰਨ ਜੌਹਰ, ਏਕਤਾ ਕਪੂਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਿਤਾਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਚਲਾਕ ਹੋਈ ਕੈਟਰੀਨਾ

ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਫ ਜਲਦੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਟਰੀਨਾ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੱਸੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਟ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸਲਮਾਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਖਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਾਰੋਹ, ਕੈਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸੇ ਚਲਾਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਸਲਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਫੇਅਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਇਹੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਅਫੇਅਰ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਬਦਲ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੂਤਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰੇਸ-2' ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੁਣ ਨੈਗੇਟੀਵਿਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ : ਰੁਪਿੰਦਰ ਗਾਂਡਾ

ਰੁਪਿੰਦਰ ਗਾਂਡਾ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਖਾਸ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰੁਪਿੰਦਰ ਗਾਂਡਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਰੁਪਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਹੁਣ ਨੈਗੇਟੀਵਿਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਝ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜੁੜਦੇ ਗਏ। ਮੇਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।" ਰੁਪਿੰਦਰ ਗਾਂਡਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਬੰਦਾ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਦਾ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਖੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਗਾਂਡਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਣਨਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਣਨਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੀਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੀਤ 'ਚ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸੁਨੇਹਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਵੀ ਨਾ ਕਰੀਏ।"

PRRIA HAIDER PRODUCTIONS GLOBAL

POWERED BY

PRRIA HAIDER PRODUCTIONS PRESENTS

AR RAHMAN

HINDI | TAMIL | TELUGU

LIVE

MEDIA PARTNER

SATURDAY 1ST SEPT, 2018, 8:00PM

VENUE

NASSAU COLISEUM

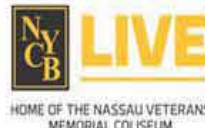
1255 HEMPSTEAD TURNPIKE,
UNIONDALE, NY 11553

MARKETING PARTNER

TICKETS ON- **ticketmaster**

SUPPORTED BY

FOR SPONSORSHIP AND INFORMATION CALL
PPRIA HAIDER: 516 303 6597 MEHBOOB HAIDER: 516 468 8536

Insurance

Personal & Commercial

Business, Liability, Disability, Workers Comp., E & O, Auto, Home,

Whitestone

REAL ESTATE

Honesty * Integrity * Experience * Knowledge

Phone : 516 280 0576, 917 612 3158

Email : sst@whitestonecorpusa.com

www.whitestonecorpusa.com

Sharnjit Singh Thind, Licensed Insurance Broker (Property & Casualty)

Navjot Kaur Licensed Insurance Broker (Life, Accident & Health)

Whitestone Real Estate & Asset Management Corp is a Licensed New York State Real Estate Broker
All Commercial Loan are arranged through excellent third Party Lenders

Thinking of Buying/Selling ?

Looking for Short Sale,
Bank Foreclosure Properties ?

We sell your home fast
and for top dollar

(Serving Buyers/Sellers Since 2008)

Sharanjit Singh Thind

Associate Real Estate Broker/Notary Public

Give us a Call at 917-612-3158